

Hmeljcar

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVI

JUNIJ

ŠT. 6 - 1986

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC ★ KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE ★ KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA ★ KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje ★ SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče ★ VRTNARSTVO Celje ★ KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec ★ ČEBELARSKA ZADRUGA Petrovče ★ KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA ★ CELJSKA MESNA INDUSTRIJA ★ CELJSKE MLEKARNE Celje ★ HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec ★ STROJNA Žalec ★ MINERVA Zabukovica ★ GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec ★ AGRINA Žalec ★ JATA ZALOG Ljubljana ★ INTERNA BANKA HMEZAD ★ HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

Trimesečno poslovanje ne kaže dobrega začetka leta

Gospodarjenje v tem času je bilo izpostavljeno močnim vplivom nadaljnjega zmanjševanja kupne moči, niso bili realizirani ukrepi za vzpostavitev normalnih ekonomskih odnosov v kmetijstvu. Prisotne so pomanjkljivosti na področju izvoza in proizvodnje za izvoz, predvsem na področju vrednosti konvertibilnih valut in izvoznih stimulacij, v polni meri pa so bili realizirani ukrepi prilagajanja obrestnih mer stopnji inflacije.

Poleg družbenih faktorjev pa vpliva na proizvodnjo v Hmezadu tudi v veliki meri sezonski značaj več ali manj v vseh dejavnostih.

Pod temi pogoji v Hmezadu proizvodnja nekoliko zaostaja za planiranim obsegom in je v globalu nekaj nad lansko, proizvodnost stagnira, ekonomičnost je neznatno boljša, ostanek čistega dohodka se povečuje, a povečuje se tudi izguba.

(Nadaljevanje na 2. strani)

25 LET HMEZADA

Hmezad slavi letos 25-letnico svojega obstoja.

Za ustanovni dan se šteje 26. december 1961, ko se je v Kmetijski kombinat Žalec združilo 11 delovnih organizacij: 6 kmetijskih gospodarstev Lava Celje, Arja vas, Vrbje, Založe-Sempeter, Latkova vas, Žovnek, Sadna drevesnica Mirošan, Mesnine Celje, Mleko Celje, trgovska organizacija Seme Celje in Kmetijska strojna postaja Žalec.

Novo ustanovljeno podjetje je dobilo sedež v hmeljarskem domu v Žalcu.

Prvi direktor je postal dipl. ing. agr. Milovan Zidar.

Četrto stoletje delovanja Hmezada je jubilej, ki ga želimo proslaviti predvsem delovno.

Ob tem jubileju želimo pripraviti poseben program prireditev, ki naj bi še bolj povežale vse delovne organizacije, delavce, združene kmete in obrtnike v enoten sistem Hmezada.

IZ VSEBINE:

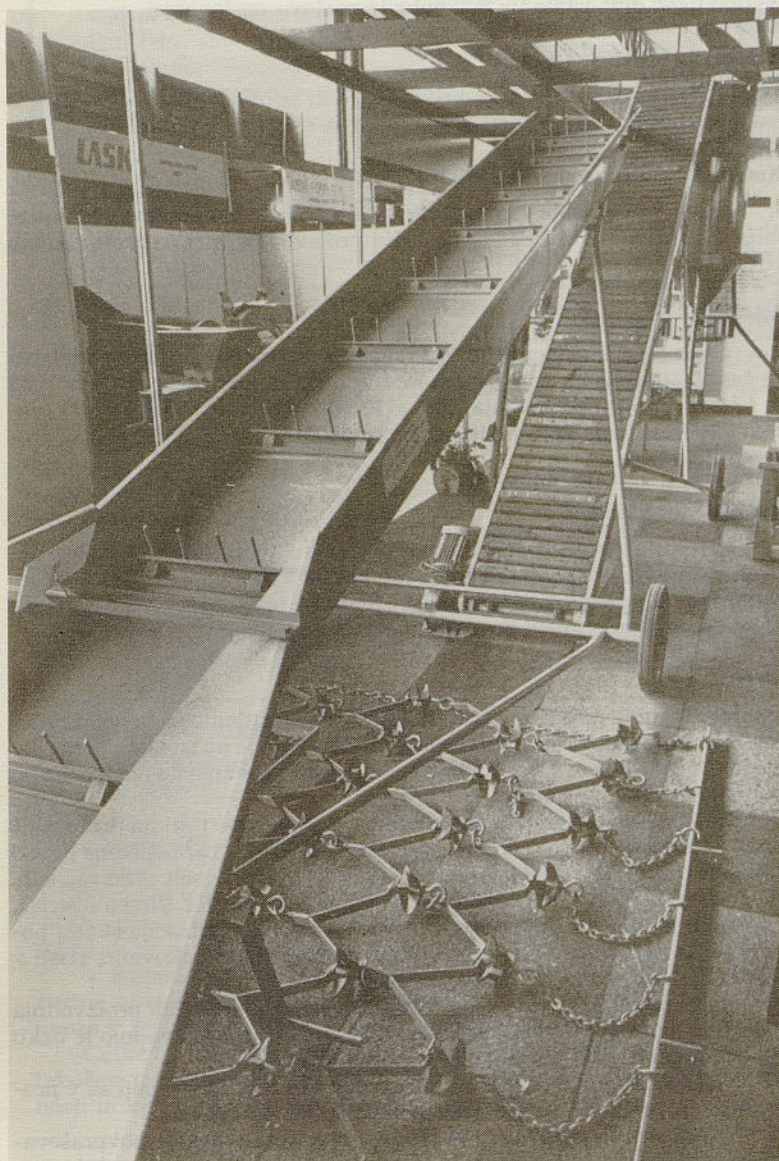
3. stran - S sej samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij SOZD Hmezad

4. stran - TOK Mega na sejm gozdarstva in kmetijstva v Kranju

Priloga za hmeljarstvo

5. stran - Promet kljub prizadevanjem ne narašča

8. stran - Izžrebanci križanke

Naši stroji na uspešnem 25. sejmu v Kranju

Ukrepi za večjo proizvodnjo hrane

Na področju pospeševanja proizvodnje hrane in zagotavljanja osnovne preskrbe z živilskimi proizvodi se pripravlja nova celovita in kvalitetno učinkovitejša ureditev.

Z namenom pospeševanja družbeno organizirane tržne proizvodnje hrane in zaščite življenjske ravni delovnih ljudi in občanov bo novi zakon uredil zadeve posebne družbenega pomena, zagotavljanje sredstev in ukrepe za večjo proizvodnjo hrane.

Zadeve na področju pospeševanja proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe so povezane s pospeševanjem prostorsko ureditvenih operacij - kmetijske melioracije, pospeševanje družbeno organizirane tržne proizvodnje

hrane, zagotavljanje nemotene osnovne preskrbe in blagovnimi rezervami.

Zaradi izvajanja teh zadev bo zakon določil obveznost ustanovitve Samoupravnih interesnih skupnosti. V teh Samoupravnih skupnostih bodo delavci sprejemali plane, zagotavljali sredstva za njihovo izvajanje, uvažali ukrepe za večjo proizvodnjo hrane, določili pogoje in merila za pridobivanje sredstev, z zakonom bo predvidena tudi intervencija družbenopolitične skupnosti v primeru, da se naloge ne bodo realizirale v skladu s planskimi akti, in če se ne bodo izvajali ukrepi za zagotavljanje osnovne preskrbe.

Temeljni cilj, kateremu naj prispeva nova zakonska ureditev, je pospešitev uveljavljanja samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov in uveljavljanje ekonomskih, zlasti tržnih zakonitosti na celotnem področju proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe.

Slavko KOŠENINA

Trimesečno poslovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Doseženo:

		% plana	Indeks na leto 85
Celotni prihodek	18.504 milijonov din	20	161
Porabljena sredstva	16.323 milijonov din	20	154
Dohodek	2.181 milijonov din	19	250
Čisti dohodek	1.274 milijonov din	17	294
Osební dohodki	1.287 milijonov din	20	225
Ostanek čistega dohodka	344 milijonov din	21	260
Izgube	358 milijonov din	115	131

Proizvodnja in prodaja

Količinsko smo v tem času dosegli naslednji obseg:

Vrsta	EM	R I-III 1986	Indeks plana	Indeks R 1985
Mleko	1000 l	8.364	22	105
Govedo	t ž. t.	1.230	20	68
Prašiči	t ž. t.	168	13	57
Piščanci	t ž. t.	3.804	24	129
Konzumna jajca	1000 kom	14.310	25	102
Valilna jajca	1000 kom	6.744	25	75
DSP	1000 kom	2.054	18	114
Krmila	t	6.608	26	106
Odprema hmelja	t	1.361	36	129

Predelava mleka

Konzumno mleko	1000 l	4.471	23	103
Jogurti	1000 koz.	4.444	29	183
Smetana	1000 l	413	34	139
Skuta	t	133	24	129
Maslo	t	57	17	475
Siri	t	305	22	242
Pasterizirano mleko	1000 l	2.959	30	60

Predelava mesa

Sveže meso	t	651	15	52
Mesni izdelki	t	746	19	98
Perutninsko meso	t	1.916	21	111

Strojna Žalec v PKM ne dosega dinamike plana za 4 %, pri Storitvah pa je dosežena letno planirana dinamika.

Industrija plastičnih cevi	ton	900	21	80
-----------------------------------	-----	-----	----	----

Gostinstvo

Obroki	1000 kom	429	25	85
Pijača	1000 l	176	23	112

Delovnega časa je bilo porabljenega 1914 tisoč ur, kar je 20 % plana in prav toliko kot lansko leto. Ker ima sezonski značaj dela močan vpliv v tem času na realizacijo tudi delovnega časa, je težko soditi gibanje produktivnosti. Ob dejstvu, da je v globalu nekaj večje proizvodnje kot lani ob enakem številu ur pa obstoja tendenca povečanja produktivnosti.

Izvoz

Ob upoštevanju sezone proizvodnje je izvoz v tem času normalno nižji kot je časovni delež.

Vendar je izvoz neznaten tudi pri nekaterih proizvodih, ki bi normalno lahko dosegali večje deleže.

V tem času smo izvozili:

Proizvod	EM	R I-III	Ind. plana	Ind. 1985
Hmelja	t	1.040	35	103
Medu	t	108	58	372
Govejega mesa	t	14	7	8
Piščančjega mesa	t	91	10	28
Valilnih jajc	1000 kom	1.141	21	39
Plastične cevi	t	42	5	47
Kmetijska mehaniz.	- 1000 \$	50	36	-
E-i	1000 \$	179	28	102
AG	1000 \$	10	1	23

Izvoz uresničujejo v dinamiki plana pri hmelju, kmetijski mehanizaciji, Export-importu, medu in delno pri valilnih jajcih, v ostalih primerih izvoz daleč zaostaja za planiranim. Vzrok za nedoseganje plana so v glavnem cene, ki brez stimulacij ne pokrivajo proizvodnih cen. Predvsem je to pri izvoznih cenah mesa, plastičnih cevi ter pri izvoznem programu Agrine.

Vrednostno je doseženo v tem času 2.653 tisoč \$ kar je 18 % plana in 19 % manj kot v letu 85.

Formiranje in delitev celotnega prihodka in dohodka

Celotni prihodek in porabljena sredstva v globalu se gibljejo v okvirih plana in so odraz proizvodnje in prodaje. So odstopanja v posameznih DO. Tako slabša razmerja dosegajo v KŽ, KKŠ, KZD, KZSd, E-I, ST in GT, najboljše pa v ML, JA in SM.

Dohodek v Hmezađu zaostaja za celotnim prihodkom v primerjavi s planom za 1 indeksno točko, a v primerjavi z letom 1985 je en in polkrat večji. Na to globalno povečanje vplivajo povečanje dohodka predvsem v Jati, Agrini in Mlekarni.

Osební dohodki v primerjavi s planom so realizirani 1 indeksno točko več kot dohodek, v primerjavi z 1985. letom pa zaostajajo za gibanjem dohodka za 25 indeksnih točk. V primerjavi s preteklim letom osebni dohodki naraščajo hitreje kot dohodek v Kmetijstvu Žalec, Kmetijskem kombinatu Šmarje, KZ Ilirska Bistrica, Vrtnarstvu, KZ Savinjska dolina, Celjski mesni industriji, Export-importu, Strojni, Minervi, Gostinstvu-turizem. V ostalih pa zaostajajo za porastom dohodka.

Ostanek čistega dohodka v primerjavi s planom je formiran 1 % več kot celotni prihodek, v primerjavi s planom pa 1,6 krav več. Pri ustvarjanju ostanka čistega dohodka najboljše rezultate dosegajo v sadjarstvu Mirošan, Vrtnarstvu, Jati, Export-importu in Minervi, kjer je delež ostanka čistega dohodka v celotnem prihodku od 4,5 % do 33 %. Izguba znaša v tem času 115 % planirane in 31 % več kot lani. Delovne organizacije, ki so v tem času poslovale z izgubo, tarejo predvsem težave pomanjkanja obratnih sredstev, s tem v zvezi pa visoke obrestne mere, izpad proizvodnje in neskladje cen.

Kmetijski kombinat Šmarje

Kot vir izgube lahko štejemo visoke obresti na likvidnostna sredstva za čas od januarja, dokler ni bila izguba v letu 1985 pokrita, kar znaša 33.000 tisoč din, ostalo pa je izguba iz naslova poslovanja.

Kmetijska zadruga Drava

Obseg proizvodnje ni pokrival nastalih stroškov, kjer so predvsem ostale nepokrite obveznosti iz dohodka za osebne dohodke.

Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica

Padeč proizvodnje v kmetijstvu se je odražal na predelavi v klavnici, mlekarni in zeljarni. Realizacija nižje proizvodnje ni pokrivala fiksnih stroškov.

Mlekarna Arja vas

V tem času 83 % izgube predstavljajo obresti za likvidnostna sredstva za čas od januarja pa do konca marca, ko ni bila pokrita izguba leta 1985 in 17 % iz rednega poslovanja, kjer so še vedno prisotni visoki stroški zaradi dopolnjevanja opreme in voznega parka ter premajhen porast proizvodnje mleka.

Gostinstvo-turizem

Vzroki so v proizvodnji. Predvsem je prisotno upadanje obsega družbene prehrane, katere je še vedno več kot 60 % prometa, pri tem je dosežen pribitek le 50-60 %. Vzrok izgube je tudi v razlikah v ceni, saj se prodajni ceniki spreminjajo z zamikom za spremembami nabavnih cen.

Strojna

Izguba se je pojavila v tem trimesečju kot posledica hitrega porasta cen materiala in nizkih cen v realizaciji. Prav tako je na izgubo vplival sezonski značaj dela in s tem tudi sorazmerno nizka sezonska realizacija ob normalnih fiksnih stroških.

Splošni pogoji gospodarjenja v tem času vplivajo tudi na druge DO. Tako v kmetijstvu – govedoreja – proizvodnja mesa – in prašičereji je pod močnim pritiskom neskladja cen, kar se odraža pri vseh proizvajalcih, zlasti pa v KZ Drava, Kmetijskem kombinatu Šmarje, KZ Ilirska Bistrica.

Tako je tudi pri proizvodnji mleka. Čeprav je realizacija skoraj povsod večja kot lansko leto, proizvodnja zaostaja za pričakovano, zlasti v KZ Ilirska Bistrica in KZ Drava Radlje.

Boljšé razmere so pri proizvodnji brojlerjev, kjer je tudi proizvodnja v večjem porastu (29 % več kot lani). Na kmetijsko proizvodnjo je ozko navezana predelava, ki se giblje vzporedno z njo.

Nesorazmerju cen živilskih proizvodov in repromaterialu se v proizvodnji in predelavi hrane pridružujejo še visoke obresti.

V industrijski dejavnosti je predvsem prisotno manjše povpraševanje po proizvodih. Kmetijska mehanizacija ima sicer vso proizvodnjo po

(Nadaljevanje na 3. strani)

ČESTITKA

Dipl. inž. kmetijstva tovariš Ludvik Semprimožnik, je novi predsednik občinske skupščine Žalec. Ob nastopu je dejal, da se zaveda težkega položaja, v katerem smo. Zato se bo z vso vmeno zavzemal za uresničitev jasno opredeljenih usmeritev v srednjeročnem programu in za izboljševanje razmer tako v kmetijstvu, industriji in vsem občanom.

Ludvik Semprimožnik je bil dolga leta član Hmezada. Tudi zato mu čestitamo k izvolitvi in želimo pri delu obilo preudarnih odločitev in uspeha.

Vy

Nadpovprečnost

– pogoj za skrajšan delovnik

Gospodarska zbornica Slovenije je obravnavala program ugotavljanja meril in pogojev za skrajševanje delovnega časa. Preizkusili jih bodo najprej v ozkem krogu delovnih organizacij. Klju temu pa so bila izražena opozorila, da se utegne sprožiti plaz, ki ga ne bi bilo več mogoče zaustaviti, saj nas dosedanje izkušnje uče, da danih pravic ni več mogoče odpraviti. Zato bodo to delali strokovno na vzorcu 30 nadpovprečno uspešnih delovnih organizacij. Krajši delovnik bo prav gotovo postal spodbuda za boljše gospodarjenje na sploh.

(Nadaljevanje z 2. strani)

dano, a po nižjih cenah. V proizvodnji plastičnih cevi je prisotno manjše povpraševanje, zlasti pri PVC ceveh. Kljub nižji proizvodnji in večjim zalogam pa je rezultat ugoden zlasti zaradi povečane prodaje trgovskega blaga in prihodkov od obresti.

V storitvenih dejavnostih je glavni problem manjše povpraševanje. Temu se v trgovinah in gostinstvu prepočasi organizacijsko in vsebinsko prilagajajo, kjer problema fiksnih stroškov in cene angažiranih sredstev ne rešuje več marža.

V zunanji trgovini izvoz hmelja poteka normalno, a ostali izvoz je močno okrnjen. Zmanjšan obseg prometa v ostalih področjih izvoza in uvoza v precejšnji meri vpliva na rezultate Export-importa.

Čeprav trimesečno poslovanje ne daje prave slike gospodarjenja v tekočem letu, mora biti kazalnik tistih področij, ki zahtevajo več pozornosti in kjer z ukrepanjem dosegamo največje učinke.

Sestavil
EO DS Skupne službe
SOZD Hmezad

S sej samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij SOZD Hmezad

Štiriindvajsetega aprila se je petič sestal DS SOZD Hmezad. Obravnaval je poročilo o gospodarskem poslovanju v letu 1985, poročilo o poslovanju Interne banke in Hranilno kreditne službe v letu 1985 in poročilo o izvajanju kadrovske politike v DO – članicah SOZD in na nivoju SOZD v letu 1984 in 1985. Po kritični razpravi so bila poročila sprejeta z dopolnitvami. V nadaljevanju seje so člani DS obravnavali in sprejeli:

- plan proizvodnje in prodaje,
- plan izvoza in uvoza,
- plan formiranja in delitve celotnega prihodka in dohodka,
- plan financiranja SOZD in finančna politika SOZD,
- plan ekonomske propagande,
- plan formiranja sredstev in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

Seja se je zaključila s točko razrešitve in imenovanja.

Na svoji drugi seji se je sestal 6. maja **koordinacijski odbor sindikata SOZD**. Obravnaval je poslovanje DO in SOZD v prvih treh mesecih letošnjega leta ter gradivo za 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije z referatom, ki ga bo na tem kongresu imel tov. Srečko Čater. Poleg že omenjenih točk pa so člani koordinacijskega odbora obravnavali tudi predlog delitve sredstev skupne porabe (regresa za letni dopust, priznanja ob delovnih jubilejih in nagrade ob upokojitvah).

Šestega maja se je sestalo tudi **predsedstvo samoupravnih organov** z namenom, da pregleda sklepe 5. seje DS SOZD ter se dogovori za pravočasno pripravo in obravnavo gradiva za naslednjo sejo DS ter določi dnevni red 6. seje DS SOZD.

Koordinacijska konferenca ZSMS SOZD Hmezad se je sestala v aprilu in 7. maja. Na zadnji seji je ocenila kviz mladih, ki je bil uspešno izveden, koncem meseca aprila, v dvorani SOZD Hmezad. Kritično pa so spregovorili tudi o mladinskih delovnih akcijah oz. o nezain-

teresiranosti mladih, da bi se teh akcij udeležili, kot tudi o nerazumevanju nekaterih okolij, da bi mladim omogočili udeležbo na mladinskih delovnih akcijah.

Na svoji seji se je sestala 15. aprila tudi **politična koordinacija SOZD Hmezad**. Sestavljajo jo ožja vodstva DPO in samoupravnih organov SOZD, vodstveni delavci SOZD Hmezad in koordinator samoupravnih organov in DPO.

Tretja seja tega organa je bila 15. maja z namenom, da se dogovore za obiske po DO članicah SOZD in izvajanju nalog posameznih DPO in samoupravnih organov skladno s sprejetimi programi dela.

V maju so se sestali tudi nekateri odbori DS SOZD Hmezad. Obravnavali so določena vprašanja iz svojega delovnega področja.

B. P.

Rekli so

Problemi, na katere opozarjajo v gospodarstvu, zlasti dohodkovna nemotiviranost, lahko postanejo tudi politični problemi. Posebej bo tudi pomembno, da uredimo lastne vrste. Ne smemo se bati zmanjševanja števila članov, če izstopajo takšni, ki niso pripravljeni delati.

(Silvo Komar)

Ljudje kongres dobro ocenjujejo, sprašujejo pa takole: boste res tako disciplinirani, da boste lahko izpeljali tisto, kar ste se dogovorili? To je naša dolžnost, potrebna pa bo res velika disciplina v lastnih vrstah. To moramo poudariti tudi na trinajstem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije!

(Stane Bačar)

Bistveno je, da bomo res dosledni. Urediti, strniti in prečistiti moramo lastne vrste, narediti pa tudi pošteno selekcijo, med stotinami nalog, ki jih vidimo pred seboj. Dela ne smemo prelagati na druge. Ker smo bili doslej premalo dosledni, se je v našo zvezo vključevalo manj delavcev in mladih. Z delom in z rezultati to lahko spremenimo.

(Aleš Maček)

Ljudje nas bodo presojali tudi po tem, koliko naših stališč bo slišati na zveznem kongresu. Utrujeni so že zaradi kupov papirjev in zaradi nenehnega ponavljanja starih stvari. Zdaj upravičeno pričakujejo spremembe.

(Boris Bavdek)

Ne smemo pozabiti, da se bomo morali zelo hitro in zelo resno spopasti z administracijo in birokracijo – mislim na pretirano in odvečno.

Vedno več je potovanj v Beograd in za vse več stvari so potrebna. To ni dobro, za razvoj samoupravljanja in socialistične demokracije pa sploh ne.

(Andrej Ambrožič)

Naučiti se moramo, da sklepov ne bomo samo sprejemali, ampak jih tudi uresničevali. Ne potrebujemo lakiranja, posebej ne med seboj. Torej bomo morali prečistiti lastne vrste. A ne s političnimi »procesii«, marveč z usposabljanjem komunistov, z ocenjevanjem pripravljenosti za delo.

(Uroš Dular)

DRŽAVNO ODLIKOVANJE ANTONU VRABIČU

Zadnje dni aprila je bila na žalski občinski skupščini slavnostna podelitev državnih odlikovanj. Najvišje priznanje, red zaslug za narod s srebrno zvezdo, je prejel **Anton Vrabič**, iz Hmezadove Kmetijske zadruge Savinjska dolina. Iz te organizacije pa sta bila tudi **Albin Stepišnik** in **Vlado Svet**, ki sta prejela medalji zaslug za narod.

Čestitamo!

IMENOVANJA V SOZD

Alojz KUČER, roj. 1931. leta, kmetijski tehnik, je bil ponovno imenovan za upravnika TZO Petrovče v KZ Savinjska dolina Žalec.

Marjana MAJERLE, roj. 1953. leta iz Arje vasi, dipl. ekonomistka, je bila imenovana za vodjo področja ekonomike in računovodstva v DO Mlekarna Arja vas.

Mihael GOLICNIK, roj. 1948. leta, dipl. ekonomist, je bil ponovno imenovan za vršilca dolžnosti direktorja Interne banke Žalec za dobo 6 mesecev.

Ernest MARINC, roj. 1927. leta, ing. organizacije dela, je bil ponovno imenovan za direktorja Hranilno kreditne službe kmetijstva in gozdarstva Žalec.

»Trdim, da na delovnem mestu nismo dovolj izkoriščeni, ne jaz, ne kdo drug«

»Vsako zadolžitev ali funkcijo, ki so jo nekomu zaupali, lako upraviči samo z delom. O tem, kaj sem naredila, bo vidno na primer čez dve ali čez štiri leta, ko bo potekal moj mandat.« Tako je začela najin pogovor Zvezdana Gržina, ki je letos postala članica Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. Nisem ji še zastavila prvega vprašanja, zato je hitro dodala: »Nikar me ne sprašuj, kaj mi to pomeni.« Recimo, da je njena pripomba umestna, pa ji tega okostenelega novinarskega vprašanja nisem zastavila. O Zvezdani Gržini bi bilo že brez te tako pomembne funkcije vredno kaj napisati. Je prizadevna na svojem delovnem mestu v Agrini Žalec, kjer dela kot analitik planer. Je aktivna članica Zveze komunistov in pred kratkim med najbolj »zagnanimi« mladinci v tej organizaciji. Poleg tega nima nikoli dlake na jeziku, ko spregovori o delu, poštenju in problemih, ki spremljajo vsakega mladega človeka.

Najlepši spomin – sprejem pri Titu

Zibel ji je tekla v Dutovljah v sežanski občini. Na to kraško vas, koder je pognala korenine, kot sama pravi, jo vežejo najlepši spomini na otroštvo in šolske klopi.

»Dolina ni tako moja«, pripoveduje Zvezdana, »in čedalje raje hodim tja dol, če le najdem čas. Pred trinajstimi leti sta se moja starša preselila v žalsko občino, točneje v Ojstriško vas pri Taboru.« Ni ji bilo treba pomisliti, ko sem jo vprašala za najpomembnejši in najlepši dogodek »mladih dni«.

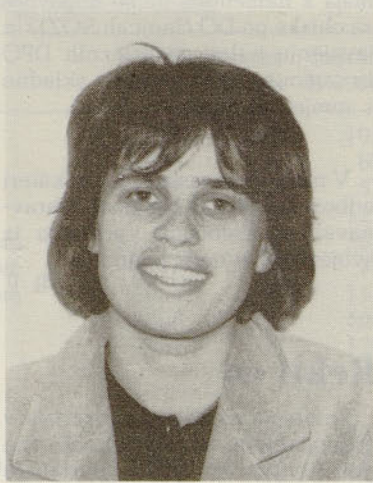
»Takrat sem bila na sprejemu pri Titu,« odločno pove. »V petem razredu osnovne šole je bilo to. V imenu slovenskih pionirjev smo mu predali kurirčkovo pošto v Beogradu. Zakaj sem bila iz sežanske občine ravno jaz, ne vem,« vleče spomine na dan in doda: »Mislim, da so me določili.« Po zadnjem stavku se je hudomušno nasmejala.

Kurirčkove pošte Titu ni mogel nesti kdorkoli, sem jo vprašala in sklenila, da je bila prav gotovo najboljša učenka. Zvezdana, ki pa tovrstnim uspehom ne pripisuje posebnega pomena, mi je le pritrdila.

Članica Zveze komunistov je postala že, ko je bila v drugem letniku ekonomske srednje šole v Celju. Prepričana, da bo tudi tako pripomogla k napredku naše družbe. Nalog, ki jih je imela potem v srednji in na visoki ekonomski šoli, ni naštevala. Delo je ocenila takole: »Delala sem toliko kot sem lahko, in če ocenjujem ta leta, mislim, da niso bila preveč plodna.« Tako kritično ocenjuje in dodaja, da o tem nima pravzaprav ničesar revolucionarnega povedati.

Komunist mora biti najprej zgled na delovnem mestu

Veliko bolj sva se ustavili ob Zvezdaninem sedanjem delu. Štiri leta je zaposlena v Hmezadovi Agrini, trenutno kot analitik planer. V relativno kratkem času so ji tudi v njeni organizaciji zaupali še številne pomembne naloge. Tako je sekretar ZK osnovne organizacije in predsednica delavskega sveta. Mladincem tudi še rada priskoči na pomoč. »Ja, pri mladini bolj »priganjam«, če je treba,« pripoveduje Zvezdana, druga najmlajša članica centralnega komiteja, ki pa s svoji-

mi leti že presega »normative« za delovanje v mladinski organizaciji.

Na katerem področju lahko ob vseh zadolžitvah naredi največ, sem jo vprašala.

»Težko bi odgovorila tako, da bi katerokoli delo izpostavljala. Na vseh področjih je treba enako slediti dogodkom in zato sem približno enako aktivna povsod. Zato moram veliko priprav za družbeno politično delo opraviti doma. V službi za to ni časa. Poleg tega je za to potreben mir, saj so materiali včasih zapleteni. Predvsem zaradi izrazoslovja. Ne razumem, zakaj se ravno s tem toliko zapletamo. Zato ima sekretar še dodatno nalogo, da delavcem to prenese v lažji obliki.«

Kako pa Zvezdana ocenjuje vlogo komunistov v tej zapleteni gospodarski situaciji?

Takole je razložila: »Komunisti bi morali biti na vseh področjih prisotni kot avantgarda. Vsak bi si moral prizadevati, da bi prispeval k rešitvi problemov najprej v svojem delovnem okolju. To, kar bom povedala, je sicer moje osebno mnenje. Mislim, da bom veliko naredila, če bom lahko soustvarjala pravilno poslovno politiko, prispevala, da bo organizacija dosegla zastavljene cilje in se naprej razvijala.« Komunist mora biti najprej zgled na delovnem mestu.

Kakšen je za Zvezdano lik komunista, me je zanimalo.

»Najprej mislim, da lika komunista ne more popraviti samo posameznik. Poudarjam, da ne bi smeli toliko govoriti, kakšni naj bi bili, temveč kakšni smo. Nihče se ne bi smel za to besedo skrivati,« kritič-

no pripoveduje in doda: »Na drugi strani je vse manj članov neaktivnih. Del krivde lahko pripišem vodstvu, mogoče tudi sebi, kajti ne znamo jih dovolj spodbujati. Je pač tako, če nekomu ne daš naloge, se tudi ne bo silil naprej.«

Kje so vzroki, da kljub naporom še ni videti konca naši gospodarski krizi?

»Resnično mislim, da se bo spremenilo šele, ko bomo resnično več

delali. Trdim, da nismo dovolj izkoriščeni ne jaz, ne kdo drug.

Uveljaviti bi se moralo timsko delo, z njim način dela in pa mišljenje,« je pribila. Nedvomno jo čaka še veliko dela in naporov, da bo lahko čez nekaj let povedala še kaj o rezultatih dela v Centralnem komiteju, kot je obljubila. Kajti vsako funkcijo je treba upravičiti z delom in nedvomno jo Zvezdana tudi bo.

Marjana Natek

TOK MEGA NA SEJMU GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA V KRANJU

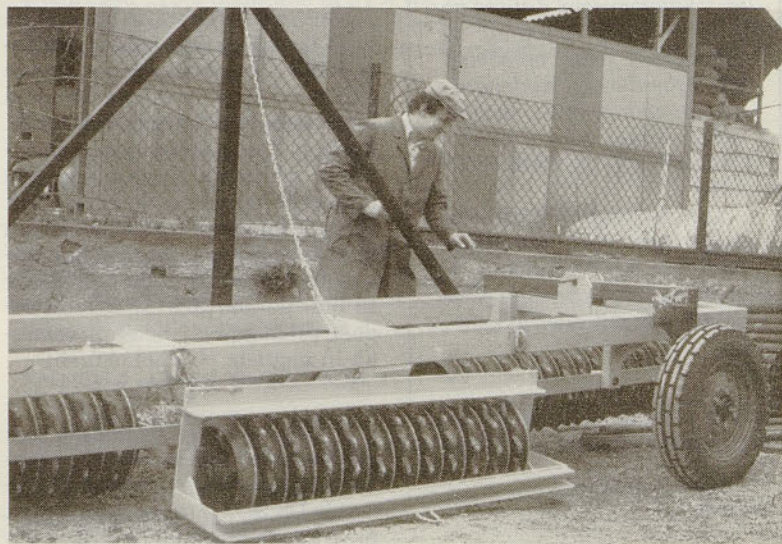
Zlato medaljo sejma prejela traktorska kosilnica z dvojnim nožem

Tudi v letošnjem letu se je Hmezad Agrina, Temeljna organizacija kooperantov Mega predstavila na že 25. mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju, ki je bil od 11. do 20. aprila 1986.

Predstavili so se s celotno ponudbo strojev, opreme in rezervnih delov za kmetijstvo in gozdarstvo ter delom proizvodov za široko potrošnjo.

Posebej velja omeniti peč za avtomatsko doziranje lesnih odpadkov, ki je bila lani na obrtnem sejmu v Celju prvič prikazana in omogoča praktično in ekonomično izkoriščanje dosedaj manj uporabnih lesnih odpadkov kot so: žagovina, oblanci, sekanci, ipd.

Najboljšim izdelkom ocenjevalna komisija vsako leto podeljuje priznanja sejma. Med redkimi na-

V delavnici Silva Oseta iz Šentjurja izdelujejo posetveni valjar Cambridge. Name njen je rahljanju in drobljenju zemlje na njihvah, po setvi koruze in drugih žitaric

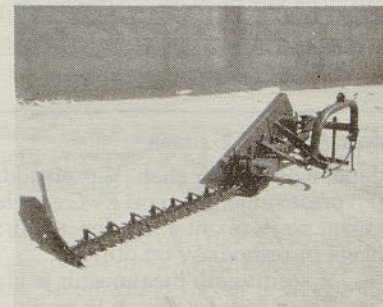
Od novih proizvodov, ki so jih predstavili, velja omeniti:

– posetveni valjar Cambridge, ki se uporablja predvsem pred setvijo za drobljenje grud in izravnavo terena, po setvi koruze in drugih žitaric pa zaradi boljše kaljivosti semena, uspešno se uporablja za spomladansko valjanje travnikov, idr. Valjar je nošene izvedbe, kar predstavlja veliko lažjo in enostavnejšo premostitev do mesta uporabe v primerjavi z vlečenimi izvedbami;

– varnostni lok za traktor Tomo Vinkovič (za tipe traktorjev od 420 do 523).

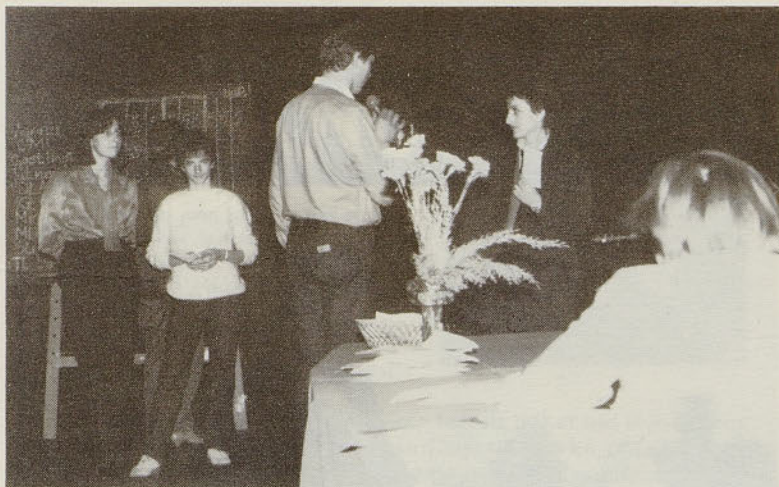
Poleg navedenih novitet so se obiskovalci najbolj interesirali za že ustaljeni program kmetijske opreme. To so: siloreznica SR 701, traktorska kosilnica z dvojnim nožem tip LPH 160, travniške brane, transporterji za silažo, varnostni loki za traktor IMT in Ursus, gozdarske vitle – traktorske in prenosne s prikloпом na motorno žago, pašni aparati, elementi pašnih ograj, idr.

grajenimi izdelki je tudi traktorska kosilnica z dvojnim nožem tip LPH 160, ki je prejela zlato medaljo sejma.

Obisk na letošnjem sejmu je bil zelo velik, verjetno je k temu prispevalo svoje tudi slabo vreme, ki ni bilo primerno za delo na polju. Za TOZD Mega je Kranjski sejem precejšnejša komercialnega pomena, saj je odziv kupcev tako na sejmu kot kasneje zelo velik.

Anica Terglav

Zadnje dni aprila je mladinska konferenca Hmezada v počastitev praznikov OF in praznika dela organizirala deveti tradicionalni kviz. Sodelovali so mladi iz sedmih Hmezadovih organizacij; Agrine, Celjske mesne industrije, Gostinstvo-turizem, Kmetijske zadruge Savinjska dolina, Minerve in Mlekarnje. Poleg njih so se v znanju pomerile še ekipe Jutranjke, TE Šoštanj in JLA iz celjske vojašnice. Kviz je vodila Marta Smrdel, v komisiji so bili Nuša Rojc, Žarko Litera, Igor Grobner. Po dodatnih vprašanjih je zmagala ekipa JLA pred Celjsko mesno industrijo in Agrino.

Konzorcij za Malto

V DELO BI MORALI VKLJUČITI IZVOZNO HIŠO

Z ustanovitvijo konzorcija za Malto bodo njegove članice, Hmezad, Litostroj, Elkroj, Kovinarska Krško, Kostroj Slovenske Konjice, Elkom, HP Kolinska, Avtoradgona in Ingrad lažje prodale svoje izdelke na zahtevna tuja tržišča. Predvsem zato, ker je ta država pridružena članica evropske gospodarske skupnosti in preko nje bi članice lahko izvažale brez visokih izvoznih carin. Od podpisa samoupravnega sporazuma o pristopu h konzorciju za Malto je poteklo osem mesecev delovanja le-tega. Kaj so v tem času naredili, pa smo se pogovarjali z direktorjem Marjanom Ramšakom.

Hmeljar: Kako bi ocenili to prvo obdobje delovanja konzorcija?

Ramšak: Naredili smo poročilo o možnostih sodelovanja z malteškim gospodarstvom, to naj bi bila prva faza delovanja konzorcija. V prihodnje bo treba čimveč narediti na komercialnem področju. Ocenjujem, da je bilo tudi nekaj »praznih hodov«. Tem se prav gotovo ni mogoče izogniti. Povedati moram, da članice niso vselej storile tistega, kar bi morale in bi tudi lahko. Vse preveč je bilo nezainteresiranosti, spreminjanja konceptov nastopa. Tovrsten način sodelovanja je dolgoročen in nerealno je pričakovati, da bi dal rezultate že v prvem obdobju.

Hmeljar: Menite, da boste lahko uresničili zastavljene cilje kljub temu, da se pogoji za sodelovanje nenehno spreminjajo?

Ramšak: Vsekakor ni prav, da se naša zakonodaja tako hitro spreminja. Poleg tega članice pričakujejo rezultate takoj. Konzorciji so prav gotovo potrebni, saj se danes blago vse manj prodaja za denar. Na Malto je približno 180 majhnih tovarn iz vse Evrope. S konzorcijem lahko dosežemo višje cene. Sodelovanje v njem na osnovi poslovnega interesa nas obvezuje k resnejšemu delu. Devet delovnih organizacij. Deset je združenih v konzorcij za Malto in izvozijo za okoli 70 milijonov dolarjev izdelkov, kar za slovenske razmere ni malo.

Hmeljar: Po novi devizni zakonodaji je to znesek komaj za dve izvozni organizaciji.

Ramšak: Za pridobitev zunanje-trgovinske registracije mora sama organizacija izvoziti za 30 milijonov dolarjev izdelkov. Niti ena članica našega konzorcija ne zmore tolikšnega izvoza. Po drugi strani pa skupaj tudi ni možno dobiti registracije. Prav zato nobena naša članica ne more ustanoviti mešanega podjetja brez te izvozne registracije. V mešanem podjetju ne more sodelovati, ker nima registracije doma.

Hmeljar: Kolikor vem, ste nekatere kooperacijske pogodbe že podpisali? To je res in sicer smo podpisali pogodbo za Kovinarsko Krško in za Kostroj iz Slovenskih Konjic. Za to organizacijo naj bi se uredili joint venture posli, pri katerem bi Kostroj sodeloval z izvozom plastičnih oken in vrat, Litostroj pa je pripravil tržne aspekte proizvodnje in prodaje viličarjev na Malto. Nazadnje so podpisali kooperacijsko pogodbo, s katero predvideva-

Marjan Ramšak

Gostinstvo-turizem

PROMET KLJUB PRIZADEVANJEM NE NARAŠČA

Tudi v prvem trimesečju je Hmezadova organizacija Gostinstvo-turizem Žalec zaključila z 49 milijoni dinarjev izgube. Glavni vzrok za to je, kot pravi direktor Miloš Frankovič, upadanje prometa, porabljen sredstva pa so kljub temu naraščala. V prizadevanjih, da bi se stanje vsaj nekoliko izboljšalo, so izdelali sanacijski program, v katerem so zapisali, da bodo še več naporov vložili za izboljšanje storitev in s tem zmanjšali stroške poslovanja. Med pomembnimi nalogami je tudi odložitev finančnih obveznosti oziroma pridobitev denarja po ugodni obrestni meri.

Prodaja hrane in pijače se bo povečala, tudi z organizacijo številnih prireditvev. Kot je povedal Miloš Frankovič, sedanja gospodarska situacija narekuje čim hitrejšo prilagajanje ponudbi in povpraševanju na tržišču. V ta namen so za letošnjo turistično sezono pripravili posebno ponudbo, v kateri so upoštevali, da je v Savinjski dolini največ izletniškega in tranzitnega turizma. Precej več pozornosti bodo namenili propagandni dejavnosti, poleg tega pa bodo še bolj sodelovali s turističnimi agencijami.

V delovni organizaciji Gostinstvo-turizem za letos predvidevajo okoli 45-odstotno zasedenost turističnih zmogljivosti. Poleg tega načrtujejo še povečanje deleža družbene prehrane. S tem bodo na eni strani izkoristili svoje zmogljivosti, na drugi pa bodo s pestrejšo ponudbo tudi več zaslužili. Kajti ta organizacija se še vedno v največji meri ukvarja s pripravo obrokov

družbene prehrane. V strukturi celotnega prihodka ta delež znaša nad polovico. Za letos so izdelali ponudbo malic. Porabniki bodo lahko izbirali med toplimi in hladnimi obroki.

Kot so zapisali v sanacijski program, bo treba precej narediti tudi na kadrovskem področju. Za delavce bodo pripravljali izobraževalne akcije, tako da se bodo le-ti še bolj izpopolnili pri vpludnem sprejemu gosta, prijaznosti in hitri postrežbi. Med pomembnejšimi ukrepi bo moral biti še stimulativnejši način nagajevanja in za doseganje prometa bodo delavci dobivali še stimulativni del. V prihodnje se bo izboljšala še kadrovska struktura. Predvsem z aktivno študentsko politiko bodo zmanjšali pomanjkanje gostinskih delavcev. Pridobili jih bodo z ustreznimi propagandnimi akcijami v sodelovanju s šolami in skupnostmi za zaposlovanje.

-mn.

Klubski prostori v hotelu Golding v Žalcu vibijo

jo začetek sodelovanja v proizvodnji betonskih črpalk in mešalnikov za beton. To naj bi bilo za lokalni malteški trg in za druge države. Kovinarska je ena od prvih članic konzorcija, ki vidi svoj dolgoročni interes, da svoj izvoz usmeri preko malteškega tržišča. Pričakujemo, da se bo pri tem vključila tudi državna firma MDC. V tem trenutku je treba napeti vse sile, da se bo naredila registracija pogodbe o kooperaciji.

Hmeljar: Kakšno vlogo ima pri tem konzorcij?

Ramšak: Konzorcij opravlja v glavnem navezovalne stike, sklepanje poslov in njihova realizacija pa je naloga vsake posamezne članice. Kajti konzorcij je nepravni subjekt. V prihodnje bomo morali

še doreči koncept nastopanja na tujih tržiščih. Spoznavanje komercialnih in proizvodnih partnerjev je v tem obdobju končano. Morali bi vključiti izvozno hišo v kontekst dela.

Hmeljar: Kako pa se Hmezadove članice vključujejo v delo konzorcija?

Ramšak: Pogovarjali smo se z Minervo Zabukovica, da bi le-ta sodelovala pri namakalnih projektih v Egiptu in Jordaniji. Zanje bodo potrebovali precejšnje količine PVC cevi. Za ta projekt smo že našli ustreznega partnerja na Malto, ki je pripravljen sovlagati v dodatne proizvodne kapacitete. Poleg tega še raziskujemo možnosti za prodajo Kamilana na malteški trg.

Marjana Natek

Na enaki površini enkrat več hmeljskih sadik

Dvakrat več hmeljskih sadik na isti površini lahko sedaj zasadijo v Hmezadovi organizaciji Kmetijstvo Žalec s strojem za sajenje in zagrinjanje hmeljnih sadik. Poleg te pridobitve pa bo pri sajenju hmelja manj fizičnega dela. Letos so ga preizkušali že peto leto. Po vseh preizkusih ga bodo avtorji Anton Kuder, Anton Strožer in Edi Omladič prijavili inovacijo. V prizadevanjih, da bi v tej delovni organizaciji čim bolje iz-

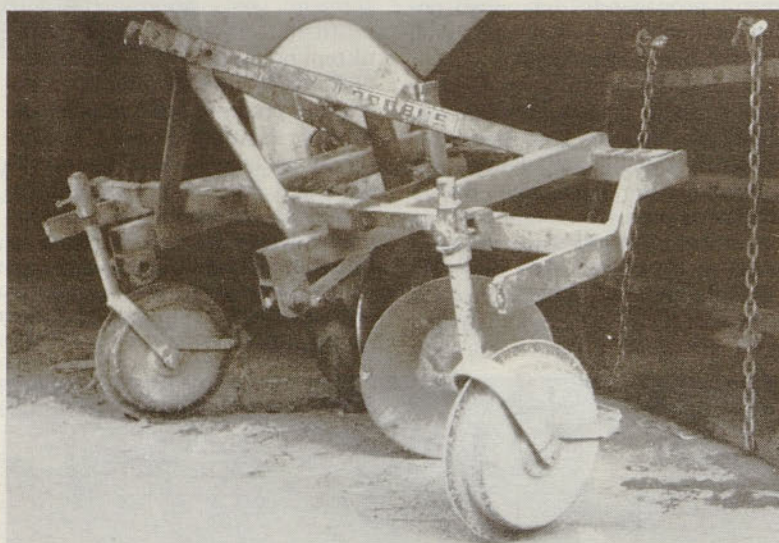
koristili zemljo, so spremenili tudi tehnologijo pridelovanja hmelja. Po sedanjosti bodo na enem hektarju lahko vzgojili 45 tisoč hmeljskih ukoreninjenec, medtem ko so jih prej le polovico manj. Površine bodo lahko s pridom izkoristili za pridelovanje hmelja in drugih kultur. S to tehnologijo bodo zmanjšali stroške predvsem v fazi zasipanja. Stroj z diski odpira zemljo za globino sadike, le-te se potem polagajo na steno stožca. Takšno sajenje omogoča kvadratični razmik med sadikami, kar omogoča enakomerno rast sadike. Ko se hmeljske sadike zasipajo, deluje stroj na principu drsnih desk in poravnalnih kolutov.

-mn.

Kakovosti hmelja in težavam pri prodaji na tuji trg so namenili največ pozornosti na seji skupščine Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije, ki je bila v prvi polovici maja v Žalcu. Lani so hmeljarji pridelali le okoli tisoč ton goldinga, morali pa bi ga vsaj tri sto ton več, da bi lahko ugodili zahtevam tujega trga. Kljub dvajset odstotkov višji ceni, ki je veljala zadnji dve leti, hmeljarji niso povečevali površin pod goldingom, nasadi pa so se prav tako krčili celotno srednjeročno obdobje. V prihodnje ne bo smelo biti nobenih obnov hmeljišč razen goldinga, poleg tega bo že letošnji pridelek trideset odstotkov dražji do ostalih sort, so sklenili na seji skupščine. Samo s kakovostnim hmeljem bodo hmeljarji še lahko ugodili zahtevam svetovne trgovine. Zaradi zalog, ki so jih ustvarili v zadnjih štirih letih, je cena hmelja precej padla, kar je razumljivo, saj so v zadnjih štirih letih ustvarili zaloge, ki bi zadostovale za celoletno svetovno proizvodnjo piva.

Na sliki: Predsednik Izvršilnega odbora inž. Jože Brežnik je prebral poročilo o delu tega organa poslovne skupnosti.

Stroj za sajenje in zagrinjanje hmeljskih sadik

HMELJ V MAJU

AGROTEHNIKA:

Rast hmelja je potekala skladno s časom rezi, od vremena je odvisna hitrost priraščanja. Za orientacijo pri odbiru poganjkov navajamo višino poganjkov v cm na dan 5. maja po letih:

	1982	1983	1984	1985
SG	12	60	10	15
AU	40	80	50	30

18-letno povprečje je 32 cm.

Dobri letini sta bili 1982 in 1984. Če so bili v tem času pravi poganjki višji od 30 cm, smo najvišje odstranili. 10. maja je višina poganjkov 0,5–0,7 m in sposobna za napeljava. Pred navijanjem na oporo smo vlagali vse moči v **predhodno čiščenje**, kar je pomenilo, da smo z ostro motiko odstranili vse poganjke, ki niso rastli iz sredine štora.

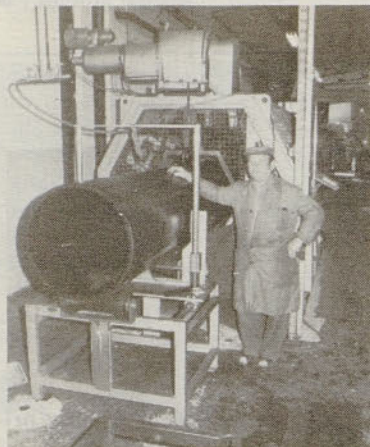
Po napeljavi vodil smo hmeljišča skultivirali.

VARSTVO:

Samo do višine 30 cm je bil čas za drugo škropljenje z brestanom 1 dl/rastlino 0,1 % raztopine.

V nasadih z več kot 3 % obolelih rastlin po primarni peronospori

smo škropili z ridomilom MZ 2,5/gr/rastlino, ridomil plus 1,3/gr/rastl., ridomil original 0,8/gr/rastl. s tem, da je padlo na rastlino 1 dl brozge. Nasade, ki so bili že 3 leta škropljeni z ridomilom, z njim **nismo več škropili**. Škropili smo od 20 cm do višine 1,5 m.

V Minervi so proizvedli doslej največjo polietilensko cev v Jugoslaviji s premerom 630 mm za delovni pritisk 3,2 bar. Meter cevi tehta skoraj 40 kg. Cevi s takim premerom uporabljamo za kanalizacijo in kanalizacijske podmorske izpuste

Zgodnja toča

Letos nas je v Savinjski dolini presenetila zelo zgodnja toča. Že 3. maja je močan naliiv s točo in burjo dobesedno opustošil hmeljišča v Podlogu in Gotovljah. Dva dni kasneje je toča prizadela še hmeljske nasade v Rojah in Grižah. Največja škoda je bila v nasadih aureore v Podlogu, kjer ni ostal zdrav niti en poganjek.

Zavarovalnica Triglav je takoj opravila cenitev škode. Evidentiralo se je število prizadetih poganjkov, kultivar in opravljene faze dela v nasadih. Dokončna cenitev škode v teh nasadih bo opravljena avgusta.

TZO Šempeter

Poleg delov za kosilnico z dvojnim nožem je Megin kooperant Franc Pišek začel izdelovati še traktorsko vitlo za male traktorje

POSKUS HIBRIDOV KORUZE LETOS NA LOŽNICI

Letos že petič preizkušamo primernost posameznih hibridov za področje Savinjske doline. Hmezad Kmetijstvo Žalec in KZ Savinjska dolina sta letošnjih 32 hibridov posejala na njivi proti Ložnici in to v dveh ponovitvah. Hibridi so že skalili in so vsi označeni z etiketami. Če se boste peljali mimo, pa si koruzo oglejte tudi med letom.

Jeseni bomo tako kot vsako leto organizirali demonstracijski ogled.

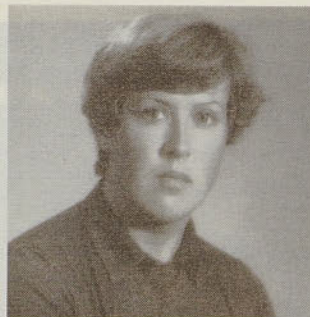
Martina K.

V SPOMIN

**sodelavki
SLAVICI PFEIFER**
iz Arje vasi

*Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz
a letos nikjer te več ni,
zaman te iščejo naše oči,
zaman te išče naše srce.
Srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

(Gradnik)

Enajstega julija bo minilo leto žalosti, odkar nas je v 34. letu življenja za vedno zapustila naša draga sodelavka, prijateljica in svetovalka. Odšla je, njene ideje pa ostajajo z nami.

Hvala vsem, ki se je spominjate in postojite ob njenem grobu. Naj ji bo lahek sen v rodni slovenski grudi.

SODELAVKE mesnice MATICE v Celju

Karlu v slovo

Hitro, prehitro je prišlo slovo od KARLA HERODEŽA iz Trnave.

Bil je naš dolgoletni sodelavec, obogaten z izkušnjami v združništvu. V TZO Trnava je delal vse od začetka in do upokojitve. Bil je priljubljen med združniki in krajanji še sedaj, ko je bil v zaslužnem pokoju.

Za neutrudno in predano delo je prejel priznanje OF, priznanje GD Trnava, spominski znak VI. slovenske udarne brigade Slavka Šlandra, priznanje za dosežene uspehe v hmeljarstvu, priznanje KZ Savinjska dolina za uspešno vodenje združne organizacije TZO Trnava.

Kako so ga imeli radi ljudje, so izpričali z veliko udeležbo na pogrebu.

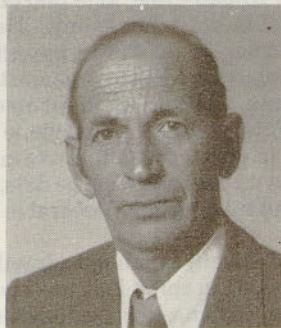
Ohranili ga bomo v spominu kot veterana v združništvu na tem območju in dobrega človeka, našega sodelavca.

TZO Trnava

MIRKU V SLOVO

Radi smo te imeli, MIRKO BUKOVEC-MAŽE, ti pa nas, ker si poznal življenje.

Izšel si iz številne delavsko-proletarske družine. Desetletni deček si moral s tre-

buhom za kruhom. Prišel si na Borinovo kmetijo v Grajsko vas iz sosednjega Tabora. Tam si se učil kmečkega dela. V vasi so te zaradi čedne narave vzljubili zlasti tvoji sovrstniki.

Ko si odraščal v fanta, te je 16-letnega vzel v svoje vrste kruti okupator. Mnogo, premnogo jih je uničil, mnoge pokvaril, mnogim pa zagrenil in skrajšal življenje. Tudi ti si bil njegov plen.

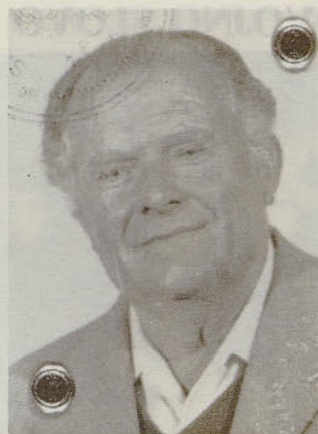
Vrnil si se nazaj v svojo Grajsko vas s poštenimi nameni. Vzljubil si Mažetovo Slavko in se priženil na grunt, čeprav velja za enega težavnejših v vasi. Trudil si se, da si ob skromnih razmerah in številni družini sledil dogajanju v kmetijstvu. Najpomembnejše je, da si bil dober človek, dober sosed, pošten krajan in naš član TZO Trnava.

TZO Trnava

JOHANU V SLOVO

24. 4. 1986 je umrl Alojz URANJEK, po domače Johan, kmet iz Podloga.

Rodil se je pred 66 leti kot najmlajši sin srednje velikega kmetu. Okusil je tegobe vojne. Kot mnogo slovenskih fantov se je tudi Alojz moral boriti za tuje interese v daljnji Rusiji, kjer je bil tudi ujet. Po prestopu v ujetništvo se je vrnil domov in prevzel kmetijo. Ustvaril si je družino.

V času, ko zemlja ni bila cenjena in ko ni imela nobene vrednosti, je Johan obdeloval tudi precej najete zemlje. Neomajna vera v boljše čase v kmetijstvu, pridnost in obdelovanje zemlje s sodobno agrotehniko so mu omogočili, da se je razvil in trdnega kmeta. Obnovil je celotno kmetijo in bil je med prvimi in najmočnejšimi tržnimi proizvajalci mleka.

Bil je tudi velik in napreden hmeljar, kar potrjujejo razna priznanja, ki jih je prejel za dosežke v hmeljarstvu. Pred leti je hudo zbolel, vendar je z veliko življenjsko voljo hrabro premagoval vse težave. Vodstvo kmetije je prepustil sinu, sam pa je še vedno kaj postoril, kar je bilo v njegovih močeh. Izguba našega dolgoletnega združnika nas je vse prizadela. Bil je priljubljen, spoštovan, ugleden kmet in dober sosed, kar priča tudi velika množica ljudi, ki ga je spremila na zadnji poti.

Ostal nam bo vedno v spominu.

TZO Šempeter

IN MEMORIAM

V 81. letu se je poslovil od nas član JOŽE VASLE z Gomilskega. V mladosti je bil poznan kot prosvetni delavec, igralec in dober režiser, družbeno politični delavec in zaveden Slovenec. Iz tega razloga je moral skupno s svojimi domačimi iz Zakla v izgnanstvo v Srbijo.

Po vojni se je priženil na Drčevo kmetijo na Gomilsko in bil tam dober gospodar,

dober hmeljar. Aktivno se je udeleževal v nabavno prodajni zadruzi na Gomilskem kot tajnik in tudi nekajletni predsednik v KZ Gomilsko. Bil pa je tudi član občinskega ljudskega odbora v Žalcu, dolgoletni predsednik šolskega odbora in delegat zemljiške skupnosti.

Skratka, bil je aktiven na več področjih in zato je prejel tudi številna priznanja: visoko priznanje I. stopnje Evropskega hmeljarskega združenja, orden viteza hmeljarstva, odlikovan z ukazom predsednika republike z redom dela s srebrnim vencem, priznanje OF, ob 100-letnici SKŠ Maribor je prejel priznanje za dolgoletno uspešno delo v združništvu, priznanje PS za hmeljarstvo za dosežene uspehe v hmeljarstvu.

Po smrti žene je pešalo tudi njegovo zdravje, dokler tudi sam ni podlegel kruti usodi. Ohranili ga bomo v lepem spominu!

TZO Trnava

NEVARNO ŽARČENJE

Šestindvajsetega aprila okoli pol dveh je prišlo v jedrski elektrarni v Čemobilu pri Kijevu v Sovjetski zvezi do eksplozije, ki je povzročila močna žarčenja radioaktivnega joda 131 in drugih elementov. Zračni tokovi so jod raznesli nad velik del Evrope in tudi k nam. Prepovedano je bilo uživanje sveže zelenjave, paša domačih živali, predvsem krav mlekaric in gibanje otrokom in nosečnicam na odprtem prostoru, odsvetovano športnikom in ostalim gibanje po travi in gozdu. Ožarčenje pri nas ni bilo povsod enako, a najvišje je bilo do 4. maja, ko je pričelo počasi upadati. Povsod, kjer imajo merilce radioaktivnosti, to merijo in opozarjajo ljudi na omejitve prehrane in gibanja. Večina ljudi je vzela žarčenje zelo resno, zato upamo, da večjih posledic ne bo. Toda, kaj bo storila narava? Tisti, ki so dolžni obveščati, govorijo o merjenju žarčenja o sievertih, becquerilih, remih, curieih in rentgenih tako, kot da vsak tudi zadnji ve kaj je to. Nihče pa ne pove, kaj pomeni toliko in toliko le-teh za zdravje, kje je meja, kaj pomeni neupoštevanje navodil dolgoročno, kaj bo z zanamci... Škoda, da ne bomo videli tega čudovitega Sveta brez onesnaževalca. Ali pa bo to prav kmalu?

Vy

MNENJE

Ni mi všeč, da nameravajo naši tujcem dajati v dolgoletni zakup hotele in počitniške objekte. Iz lastnih izkušenj iz 2. svetovne vojne in iz literature vem, da so po takih objektih razna zbirališča, opazovalnice, merilne postaje in še marsikaj. To bodo rakaste tvorbe v našem državnem telesu.

Kmet

Začetni kuharski tečaj na Gomilskem

Po celoletni aktivnosti naših mladih zadrušnikov TZO Trnava, jim je vendar uspelo organizirati tudi kuharski tečaj. Zadnji hip smo zvedeli za tovarišico Tajnškovo, doma izpod Vrha nad Braslovčami, ki je hkrati tudi vodja kuhinje v Samopostrežni restavraciji Hmezad Žalec v Celju.

Z velikim veseljem je sprejela povabilo in posredovala svoje znanje.

Tečaja se je udeležilo 12 deklet in 1 fant. Zvesto in zanesljivo so se ga udeleževali in prinašali domače pridelke, da se je tečaj delno pocenil. K stroškom je prispevala tudi TZO Trnava.

Naučili so se kuhati v prvi vrsti preproste jedi, ki pridejo v poštev na kmetiji, nadalje bolj zahtevne jedi, slaščice, kakor tudi serviranje in postrežbo ter kulturo prehrane.

Tečaj se je odvijal v prostorih gasilskega društva, za kar smo GD hvaležni. Hvaležni smo staršem, ki so podprli svoje tudi materialno. Mladi so bili zelo disciplinirani, tako je povedala tov. Tajnškova na zaključku. Tudi njej vse priznanje in hvala! Imela je najboljši namen, veselje, zato ji je tudi uspelo.

Lep zaključni večer so nam pripravili. Tečaj je trajal od 3. marca do 26. aprila, in je obsegal 60 ur. Zaključni večer je bil 26. aprila. Tečajniki so nam prikazali svoje pridobljene spretnosti.

Lepo je bilo ob polni mizi in tudi dobre volje ni manjkalo ne dekletom, ne njihovim staršem in predstavnikom, ki so jih povabili.

V zimskem času 1986/87 nameravajo organizirati tečaj druge stopnje.

Tečajnikom želimo, da bi svoje pridobljene znanje s pridom uporabili in radi kuhali, se ob delu vsak dan izobraževali in koristili v svojih družinskih skupnostih. Kmalu jim bo vse to prav prišlo, ko bodo odgovorni za prehrano svojih družin. To pa ne bo nepomembno.

TZO Trnava
Franc Uranjek
upravnik

DVOJNO SLOVO

Sredi maja smo se prisrčno poslovali od dipl. inženirke Marije Wagner, ki odhaja v pokoj. Že 1956. leta se je v Mleko Celje, ki je bilo takrat še v starih prostorih na Kocbekovi, zaposlila kot tehnologinja. Tja do 1963. leta je orala mlekarstvo in pomagala mlekarjo preseliti v Medlog. Na upravi Hmezada je prevzela odgovorno mesto organizatorja izobraževanja in ga opravljala skrbno, vestno, z občutkom in razumevanjem do mladih, ki prihajajo v Hmezad. Poleg zahtevane naloge je kot strokovnjak opravljala tudi razne funkcije in dela v organih in organizacijah na področju izobraževanja, bila delegat v zboru združenega dela, aktivno delala v samoupravnih organih in raznih komisijah. Večkrat je bila tudi nagrajevana in odlikovana.

Zaželeli smo ji obilo sprostitev, lepih doživetij in mnogo zdravih in srečnih let. Želimo, da bi nas še večkrat obiskala in spremljala naš razvoj.

Formalno smo se poslovali tudi od Ivana Vodlana, ki je po dolgih letih uspešnega dela pri Hmezadu bil izvoljen za predsednika Občinskega sveta ZSS Žalec.

RTV Ljubljana snema med drugimi tudi znanstveno izobraževalno oddajo od hmelja do piva. Dela v hmeljišču pod hmeljevki snemajo pri Jelenovih v Orovi vasi pri Polzeli skozi vegetacijo hmelja

OGLAS

Kupim, lahko tudi nevozen traktor Tomo Vinkovič 15 KM.

Naslov v uredništvu

PRVOMAJSKA NAGRADNA KRIŽANKA

Izzrebanci

1. nagrada 3.000 din: Matej Završnik, Dobrovlje 13, Braslovče

2. nagrada 2.500 din: Jože Jurhar, Pongrac 71 a, Griže

3. nagrada 2.000 din: Marija Wagner, Ulica talcev 1, Žalec

4. nagrada 1.500 din: Veronika Šteiner, Velenjska 5, Žalec

5. nagrada 1.000 din: Ivan Vodovnik, Podvin 3 c, Polzela

6. nagrada 500 din: Jože Arčan, Ložnica 29, Celje

Poslali ste nam, dragi bralci, veliko rešitev. Križanka ni bila težka. Toda največ napak ste naredili pri prepisovanju, kar se vidi pri zamenjavi črk, ki jih, če bi reševali, ne bi naredili.

Izzrebancem čestitamo!

Lep pozdrav iz uredništva

Izšlo v uradnih listih

SRS

V Ur. l. SRS 15/86 je objavljeno prečiščeno besedilo Obrtnega zakona.

V Ur. l. SRS 17/86 je objavljeno prečiščeno besedilo Zakona o kmetijskih zemljiščih.

V Ur. l. SRS 18/86 je objavljen Družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji.

SFRJ

V Ur. l. SFRJ 10/86 je objavljeno prečiščeno besedilo Zakona o gospodarskih prestopkih in prečiščeno besedilo Zakona o prekrških, s katerimi se kršijo zvezni predpisi.

V Ur. l. SFRJ 23/86 je objavljen odlok o spremembi odloka o obrestni meri zamudnih obresti. Zamudne obresti so od 26. 4. 1986 dalje 86 %.

Pravni oddelek

Celje - skladišče
D-Per

70/1986

1119860722,6

COBISS

Cimpermanova 85-letna smreka - simbol Polzele - je padla

Vremenski PREGOVORI

Junij

Trta če v soncu odcveta, vina obilo obeta.

Če rožnega cveta pohlevno deži, veliko obeta hmelja, strdi.

Turistična

New York Post govori o Jadranskem morju v presežnikih in ga primerja s Karibskim morjem v svoji soseščini.

Jadranskega morja mnogi že dolgo pismo videli, zato jim verjame-mo na besedo.

Svet ne bo nikoli dober, lahko pa bi bil boljši.

Tisti, ki morejo, naredijo. Tisti, ki ne morejo, učijo.

Često je knjiga boljši prijatelj kot človek.

Tam, kjer glad mori, lenuha najdeš.

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svojo povojno poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec. Ureja uredniški odbor: Martina Krajnc, dipl. inž. agr., Metka Vočko, Miljeva Kač, dipl. inž. agr., Eva Orač, Slavko Košenina, Branko Povše, Milan Lešnik, Marta Smrdelj in Marija Kroflič. Predsednica uredniškega odbora Metka Vočko. Uredništvo: glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. agr., urednica strokovne priloge za hmeljarstvo Miljeva Kač, dipl. inž. agr., novinarka Marijana Natek. Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje - TOZD Grafika. Oproščen je temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije. Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141. Cena izvoda je 132.- din.

Dr. Tone Wagner

POMEN ZNANSTVENO-RAZISKOVALNEGA DELA ZA RAZVOJ SLOVENSKEGA HMELJARSTVA

Hmeljarstvo je poljedelska panoga, ki je v Sloveniji tradicionalna, saj ima svojo trajno in organizirano formo že preko 100 let. Zanj je izrazita koncentracija pridelovanja, ki se je občasno odvisno od konjunktura in krize razvila tudi izven Savinjske doline. V zadnjih dveh desetletjih pa beležimo trajnejše pridelave tudi v Podravju in Posavju, vendar na manjših površinah.

Za slovensko hmeljarstvo je značilna dobra organiziranost. Vsi dejavniki so združeni v Poslovni skupnosti za hmeljarstvo, ki izredno aktivno in enotno deluje tako v pridelovanju, trgovini in pr 'ovni politiki. Dolgoročna poslovna politika je pomembna predvsem zaradi značaja hmeljne trgovine. Hmelj je izrazito tržni artikel, ki ga danes prodajamo kot naravni hmelj in v obliki briketov. Uporablja se skoraj edino v pivovarstvu. Prodajamo ga domačim pivovarjem, še več pa tujim hmeljnim trgovcem in pivovarjem. Le z enotno in dolgoročno komercialno politiko in enotnim nastopom na trgu se lahko uspešno predstavljamo in smo lahko za vzgled marsikateri drugi panogi. Le tako bomo lažje prebrodili težave, ki se pojavljajo. Svetovna hmeljarska proizvodnja je preseгла potrebe, zato je trenutno na svetovnem tržišču zatišje, cena pa nizka. Predvidevamo, da bomo imeli težave tudi mi tako v prodaji kot v rentabilnosti. Take težje gospodarske situacije pa postavljajo tudi pred znanstveno raziskovalno delo nove zahteve.

Zaradi stalne odvisnosti od svetovnega tržišča ga moramo spremljati in slediti ne le v komercialni aktivnosti temveč še bolj v vrednotenju kvalitete. Čeprav malo pomembno v svetovni hmeljni trgovini (le 3 %) pa smo stalno prisotni in slovenski hmelj se na svetu uvršča v kvalitetno žlahtno aromatično grupo. To je omogočila naša klasična sorta savinjski golding in vnema naših hmeljarjev, da so pridelovali in pridelujejo kvalitetno prvovrstno blago, po katerem trgovina in pivovarne segajo.

Hmeljarstvo ima nekatere posebnosti, ki se odražajo v tipu proizvodnje: večletna poljedelska panoga, ki je ozko specializirana, zahteva visoke investicije, pridelovalne stroške in strokovnega dela. Proizvodnja izraža v pridelovanju predvsem pa v prodaji visoko stopnjo rizika, ki ga skušamo vse obdobje pridelovanja zmanjševati. Moramo ugotoviti, da je to vseskozi uspešno predvsem zaradi sodelovanja in vključevanja strokovnjakov predvsem biotehničnega profila v pridelovanje hmelja.

Vsa obdobja pridelovanja hmelja v Sloveniji je bila strokovnost prisotna, od vpliva pivovarjev, tovarnih gnojil ali hmeljarskih društev. Izrazito in trajno strokovno službo z znanstveno-raziskovalnim delovanjem pa je dobilo slovensko hmeljarstvo z ustanovitvijo Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu leta 1952. Inštitut je v začetku opravljal

predvsem operativne naloge, kmalu pa je začel tudi z originalnim znanstveno-raziskovalnim delom v vseh vejah hmeljarstva, tako žlahtnjenje z genetiko, fiziologijo rastline, tehnologijo pridelovanja, patologijo in kemijo, v zadnjih letih pa posega z raziskavami tudi na področje pivovarstva. Zaradi svojega profila in izkušenj s hmeljem vključuje uspešno v program raziskav tudi druge rastlinske droge, saj je hmelj le ena od njih in to zelo zahtevna. Čas, v katerem živimo nam narekuje imeti več želez v ognju. Tako že danes pospešeno raziskujemo tudi pridelovanje rastlinskih drog ne le hmelja in priporočamo hmeljarjem, da vključijo v kolobar druge rastlinske droge in organizirajo prodajo le teh enotno po konceptu Hmeljarske poslovne skupnosti. Le tako se bomo lahko izognili težavam in porazom pri prodaji hmelja in drugih rastlinskih drog.

Danes je znanstveno-raziskovalno delo določeno s programom, ki ga odobrava Hmeljarska poslovna skupnost, Republiška raziskovalna skupnost, ki ga tudi pretežno finančno podpira.

V nadaljevanju ne želim navajati in opisati našega programa dela, temveč opozoriti na nekatere pomembnejše rezultate dela, njihov vpliv na slovensko hmeljarstvo in probleme za raziskavo, ki nam jih narekuje naš čas in današnja situacija v slovenskem hmeljarskem prostoru.

Genetika in žlahtnjenje hmelja je stalna raziskovalna naloga, katere program se vsako leto dopolnjuje in spreminja z ozirom na zahteve proizvodnje in prodaje. Prvi rezultati so dali leta 1971 nove kultivarje, ki so bili superiorni po pridelku in količini greničnih smol. Od njih se je najbolj uveljavila aurora, ki danes obsega že 54 % vseh slovenskih hmeljišč. Klasični kultivar savinjski golding je bil zaradi slabših proizvodnih lastnosti zapostavljen in je danes razširjen le še na 28 % hmeljišč. Kriteriji kvalitete, ki jih postavlja trgovina, pa se menjajo in danes je zopet potreba po klasičnih kultivarjih, ki izhajajo iz evropske populacije hmelja. Usmerjeno žlahtnjenje hmelja z dopolnitvijo genetskih analiz, ki jih nam omogoča kompiuterska tehnika pa daje velik izbor genotipov, od katerih pričakujemo, da bodo mnogi zadovoljili poleg pridelovalnim tudi trgovskim zahtevam kvalitete. Tako se širi B-serija hmeljnih kultivarjev. Novi superiorni genotipi tipa evropskega žlahtnega hmelja pa prihajajo v zvezni sortni poskus. Vse večji poudarek na savinjskem goldingu je zahteval, da uvajamo pospešeno razmnoževanje brezviroznega savinjskega hmelja v naše eksperimentalno delo. Z leti naj bi ta metoda dala sadilni material za proizvodne nasade, ki bi kot brezvirozni dajali večji pridelek in boljšo kakovost. Sortno čistost garantiramo tudi z matični-

mi nasadi za proizvodnjo sadik. Slično skrb naj bi posvetili tudi drugim kultivarjem.

Tehnologija pridelovanja hmelja je vseskozi predmet raziskovalnega programa. Uvedba novih kultivarjev zahteva novo tehnološko karto, pa tudi racionalizacija proizvodnje (zmanjšanje delovnega časa in materiala) je prisotna v našem delu. Tako raziskujemo rez in napeljavo, rastline, vrsto vodil, tipe žičnic, načine fertilizacije in namakanja, postopke obiranja in sušenja hmelja. Intenzivnost nekaterih proizvodnih dejavnikov je že dosegla svoj maksimum in jih bo v bodoče potrebno raziskovati z ozirom na njih optimalni kompleksni učinek npr. fertilizacija, racionalizacija ročnega dela, mehanizacija in drugi.

Varstvo hmelja pred boleznimi in škodljivci vsebuje sklop raziskovalnih nalog, katerih rezultati širijo vedo na tem področju, proizvodnji pa omogočajo pridelovanje nepoškodovanega in neoporečnega hmelja. Intenziviranje proizvodnje povzroča občutljivost rastlin in nove parazite. Za poedine kultivarje so izdelani diferencialni varstveni ukrepi. Poedine ekonomsko pomembne bolezni in škodljivci pa so predmet stalnega raziskovalnega programa. Tudi fitofarmacevtski preparati so pod stalno kontrolo uporabe z ozirom na učinkovitost in toksičnost. Uvedba sistemskih fungicidov je povečala produktivnost hmeljišč. V zadnjem času je tudi prisotnost residuov v hmelju pomembna za uspešnost v prodaji, zato tudi temu problemu dajemo vse večji poudarek.

Intenzivna raziskovanja na področju prognoze okužb pri hmeljni peronospori bodo omogočala zmanjšanje števila škropljenj proti tej naši najnevarnejši bolezni hmelja.

V pivovarstvu zasledujemo obnašanje vzgojenih kultivarjev v pivu. Stalni stiki, predvsem s slovenskimi pivovarjmi pa omogočajo tudi modernizacijo in aktualizacijo našega raziskovalnega programa na tem področju z ozirom na zahteve pivovarske industrije.

Tudi ekonomika in organizacija proizvodnje hmelja ima mesto v našem raziskovalnem programu. Izdelujemo modele proizvodnih stroškov z upoštevanjem različnih dejavnikov kot so kultivar, različni ukrepi tehnologije itd. Ugotavljamo, da se je z ozirom na večanje pridelovanih stroškov rentabilnost pridelovanja nevarno znižala in to kljub vsem dejavnikom, ki vplivajo na povečanje rentabilnosti (npr. pridelek) in ki jih posredno ali neposredno takoj po rezultatih raziskave, vključujemo v proizvodni proces.

No, s tem pa že prihajam na današnjo in bodočo problematiko slovenskega hmeljarstva in raziskovalnega dela na tem področju biotehnike.

Le organiziranost vseh omogoča uspešnost povratnih informacij z ozirom na sedanje rezultate raziskovanj in izvajanj pridelovalcev kot tr-

govcev. Povratne informacije so nam pomembne za kreiranje aktualnega programa današnjega in bodočega raziskovalnega dela.

Za dobivanje povratnih informacij je pomembno delovanje naše pospeševalne službe, ki je aktualna in deluje stalno vso sezono na hmeljskem terenu. Vključena je tudi edukacija, ki formira ne le informira hmeljarja. V tem letu je bila tudi prva hmeljarska šola za mlade kmete – hmeljarje, za katero je bil izreden interes. Mladi hmeljar se zaveda, da potrebuje stroko. Prav ta povezanost hmeljarskega kompleksa je lahko garancija za njegovo uspešnost in obstoj. Seveda pa se mora proizvodnja stalno napajati z rezultati raziskovalnega dela tiste problematike, ki je aktualna. V tem so pomembne tako fundamentalne oziroma poglobljene kot aplikativne raziskave.

Hmeljarstvo kot intenzivna kmetijska panoga bo v bodoče moralo bolj biti vključeno v okolje. Zato bo potrebno raziskave posvetiti pred-

vsem tistim členom proizvodnje, ki so se intenzivirali in že vplivajo na okolje. Vpliv intenzivnega gnojenja na podtalnico, vpliv intenzivnega varstva na odpornost rastline oziroma kvaliteto hmelja ter iskati ukrepe v smeri zmanjšanja intenzivnosti posrednih členov proizvodnega procesa, optimalno gnojenje, vrsta gnojil, prognoza varstva, integralno varstvo, vzgoja odpornih novih kultivarjev. Hmeljni kolobar moramo razširiti z vključevanjem novih rastlin, ki so tržno zanimive, vendar koristijo osnovna sredstva današnje hmeljne proizvodnje npr. obiralne stroje, sušilnice. Take so druge rastlinske droge: menta, melisa, baldrijan, kamilica itd. katerih uspešno pridelovanje pa se bo pokazala le, če bo organizirano tako kot je pridelovanje hmelja. Dosedanje raziskave so pokazale primernost pridelovanja rastlinskih drog, predvsem v hribovitih predelih Savinjske doline, zato jih pospešeno raziskujemo za vključevanje v hmeljarstvo Slovenije.

Pogoj uspešnosti slovenskega hmeljarstva je kakovost hmelja in to taka kot jo zahteva trgovec oziroma kupec. V tem smislu moramo poznati definicijo kvalitete hmelja, ki je dinamična kategorija. Danes trg zahteva poleg kemičnih karakteristik, predvsem aromatični hmelj brez primesi in plev. Lanske analize so pokazale, da naš hmelj ni neoporečen saj 58,5 % pridelka ni odgovarjalo normam, po katerih je dovoljeno le 3 % primesi. Zato bomo v bodoče objektivizirali kontrolo kvalitete in izboljšali raziskave na področju spravila pridelka, obiranje in sušenje.

Naj zaključim: le intenzivne raziskave biotehničnih problemov hmeljarstva in ozka povezanost s pridelovalci bo opravičila pomembnost raziskovalnega dela in krepila raziskovalno misel v okviru Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Opomba:

Diskusija na posvetovanju Znanstveno tehnološki posvet biotehniških ved, RSS, Brdo pri Kranju, april 1986.

Zupanec Janez, dipl. ing. kem. tehnol.

PRIMER POLNJENJA ETAŽNE SUŠILNICE

UVOD

Ena izmed slabih strani etažnih sušilnic je polnjenje zgornje etaže s sveže obranim hmeljem. Ta slabost se v prvi vrsti kaže kot neenakomerno porozen sloj hmelja, zaradi česar so pretoki zraka na vsej površini etaže zelo različni. Posledica neenakomernega pretoka zraka je različna hitrost sušenja, kar povzroči odpiranje sloja hmelja, nastajanje gnezd in še večjo razliko v vsebnosti vlage v hmelju. Polnjenje zelene etaže iz košev in vreč, ki je najbolj razširjen način v praksi, je zamudno, poraba časa za polnjenje predstavlja zmanjšanje kapacitete sušilnice.

K temu moramo dodati še skrbi za ugodnejše delovne pogoje, ker je zadrževanje v prostoru z višjo temperaturo in visoko relativno vlago v zraku zelo neugodno in tudi nezdravo.

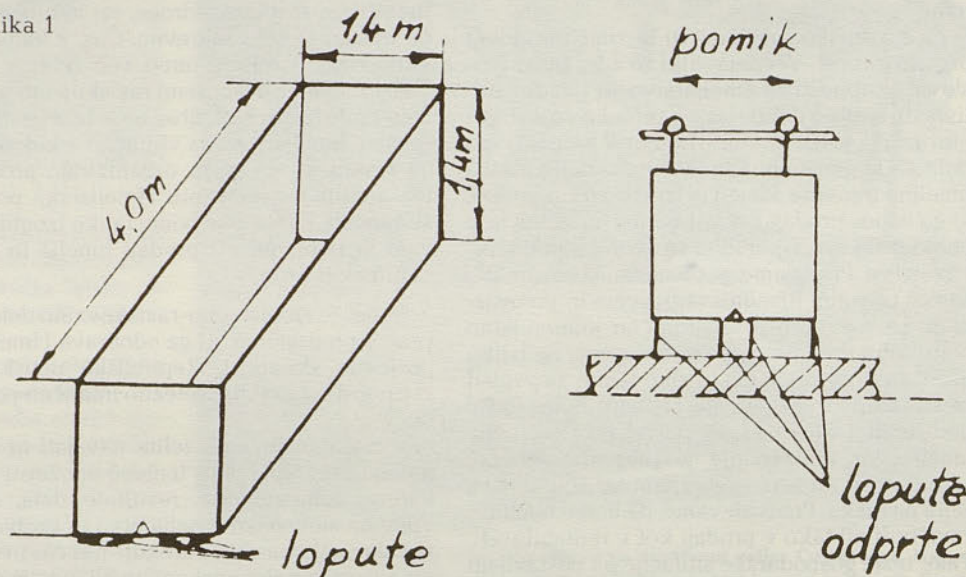
V zadnjem času je močno premišljeno, da bi problem neenakomerno poroznega sloja hmelja na etažni sušilnici rešili z uvedbo mešalnih naprav. Če hočemo doseči, da bo takšna naprava zares učinkovita, bi morala ves sloj hmelja po vsej površini etaže večkrat zelo intenzivno premešati. Z intenzivnim mešanjem pa močno drobimo storžke, še zlasti so občutljivi slovenski kultivarji. Po dosedanjih izkušnjah mešalne naprave niso imele takšnega učinka, kot smo ga pričakovali.

Ker do danes razvite mešalne naprave niso zadostile vsem zahtevam, je upravičeno razmišljati o mehaniziranju polnjenja zelene etaže, ki bi moralo zagotavljati naslednje: enakomerno porozen in rahel sloj hmelja, kratek čas polnjenja in enostaven princip delovanja. Oglejmo si način polnjenja, ki se je pojavil v praksi, na sušilnici Jošta Ivana v Gotovljah.

OPIS IN NAČIN DELOVANJA NAPRAVE

Naprava, katere skica je predstavljena na sliki 1, v bistvu predstavlja koš iz železnega ogrodja, katerega dno je sestavljeno iz dveh segmentov. Vsak segment ima po dve loputi. Med polnjenjem etaže s svežim hmeljem se naprava pomika po vsej etaži. Najprej se odpreta loputa zadnjega segmenta, ko pride naprava do sredine etaže, se odpreta še loputa prednjega segmenta. Dolžina polnilne naprave se ujema z dolžino stranice etaže, njen volumen pa je prilagojen volumnu nasutega hmelja na etaži.

slika 1

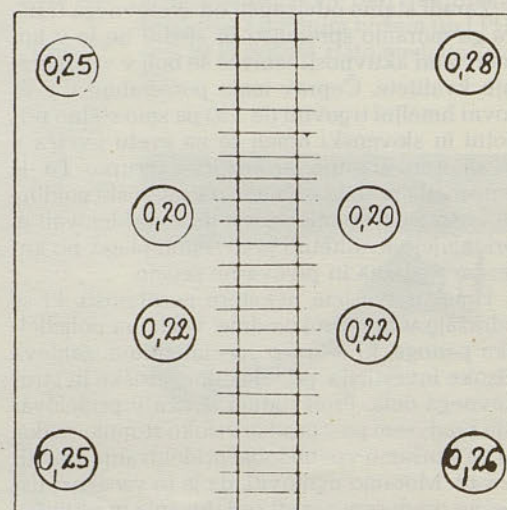
Spuščene lopute obeh segmentov hkrati služijo za izravnavanje sloja hmelja na etaži. Pomikanje polnilne naprave omogočata dva nosilca, na katera je obešena. Med obratovanjem sušilnice je naprava odmaknjena od etaže, da ne moti pretoka zraka med procesom sušenja in da jo lahko ves ta čas v miru polnimo s svežim hmeljem. Samo praznjenje naprave poteka le nekaj minut. Trenutno je polnjenje zelene etaže s to napravo še na osnovi ročnega pogona, noben problem pa ni napravo popolno mehanizirati.

MERITVE IN ZAPAŽANJA

Merjenje lokalnih hitrosti zraka

Merjenje lokalnih hitrosti zraka po vsej površini etaže nam da dva pomembna podatka: prvi podatek je ta, da lahko iz poprečne vrednosti hitrosti zraka izračunavamo povprečen pretok zraka, drugi podatek pa je primerjava med posameznimi lokalnimi hitrostmi – večje so razlike med njimi, manj je poroznost sloja hmelja po vsej površini izenačena. Na slikah 2 in 3 lahko vidimo, kolikšne so bile lokalne hitrosti, izmenjane na posameznih točkah na etaži. Na sliki 2 je prikazano stanje pri klasičnem načinu polnjenja zelene etaže iz košev in na sliki 3 stanje po polnjenju z novo napravo za polnjenje.

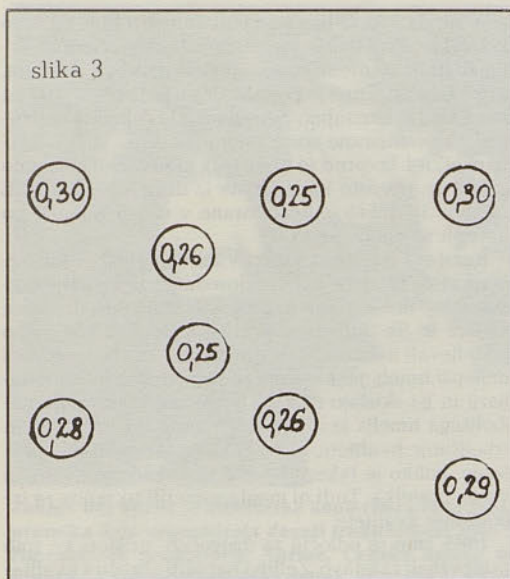
slika 2

Pri klasičnem načinu polnjenja (slika 2) je bila povprečna hitrost zraka 0,23 m/s (torej povprečen pretok 850 m³/2^h). Hitrosti zraka so bile izmerjene, ko je bilo na zeleni etaži nasuto 40 cm Savinjskega goldinga.

Za klasičen način polnjenja zelene etaže je značilno, da so hitrosti zraka na mestih, kamor stresamo iz košev ali vreč, nižje. To je razumljivo.

slika 3

vo, ker je na teh mestih hmelj bolj zbit, torej je sloj hmelja manj porozen, manj propusten za zrak. Takšno stanje je lepo videti na sliki 2. Na sliki 3 so prikazane posamezne hitrosti po polnjenju z napravo za polnjenje. Meritve so bile opravljene po polnjenju zelene etaže s kultivarjem aurora, višina nasipa 48 cm. Povprečna hit-

rost zraka je bila 0,27 cm (pretok 990m³/m²h). Hitrost zraka je bila v primerjavi s klasičnim polnjenjem večja, kar nam da sklepati, da je sloj hmelja bolj rahlo nasut in s tem bolj propusten za zrak. Če pogledamo vrednosti hitrosti na posameznih mestih, vidimo, da so višje na strani, ko se začne polnilna naprava pomikati nazaj in ob nasprotni strani, ko je bilo polnjenje končano. To so torej šibka mesta pri tem načinu polnjenja. Na teh mestih je sloj hmelja nekoliko tanjši.

Umestno je vprašanje, zakaj so ne glede na večjo poroznost hmelja hitrosti zraka večje, ker je bila etaža napolnjena s kultivarjem aurora, za katerega je značilno, da ima manjšo poroznost sloja kot savinjski golding. Tako visoke hitrosti so nazoren dokaz o učinkovitosti sistema dveh ventilatorjev, s katerim močno izničimo vpliv upora sloja hmelja na pretok zraka.

Zapažanja

Naprava je zelo enostavna, polnjenje etaže traja samo par minut in omogoča, da jo v časovnem intervalu med dvema menjavo hmelja na etažah v miru napolnimo.

Vprašljiva pa je primernost polnilne naprave s takim načinom delovanja v primerih, ko je sispna mreža zelene etaže postavljena zelo globoko. V takih primerih ne bi mogli z eno od loput na dnu naprave poravnati sloja hmelja.

Naprava tudi zahteva, da pred polnjenjem zelene etaže nasujemo točen volumen hmelja, sicer nam na koncu polnjenja zmanjka hmelja ali pa ga je preveč. Čeprav je bil sloj hmelja na dveh skrajnih straneh nekoliko nižji, ni v nobenem primeru prišlo do odpiranja sloja, ker je bila poroznost sloja po vsej površini velika. Pri tej napravi je problem tudi ta, da se ne moremo več po etaži prosto gibati, da bi poravnali sloj hmelja.

POVZETEK

V iskanju najprimernejšega načina polnjenja etažnih sušilnic, ki bi moral zagotavljati rahel in enakomerno porozen sloj hmelja na zeleni etaži, kratek čas polnjenja in enostaven način delovanja, polnilna naprava, ki se je pojavila v praksi je vredna pozornosti. Ta naprava zagotavlja rahel sloj hmelja, kratek čas polnjenja in enostavno deluje. Ima pa tudi svoje slabosti, kot je nižji sloj hmelja ob skrajnih točkah polnjenja, zahteva natančen volumen v napravi pred polnjenjem etaže in onemogoča prosto gibanje po etaži med procesom sušenja. Nekatere slabosti bo mogoče odpraviti z izpopolnitvijo naprave. Višini nasipa hmelja bi morali prilagajati lego etaže.

Opisana naprava pomeni korak naprej v iskanju izboljšanja tehnologije sušenja na etažnih sušilnicah kot ena izmed variant mehaniziranja polnjenja zelene etaže.

Dr. Tone Wagner

KVALITETA HMELJA LETNIKA 85

Kvaliteta hmelja je osnovna zahteva za uspešno in stalno pridelovanje hmelja. Stalna naloga Poslovne skupnosti za hmeljarstvo, ki združuje pridelovalce in trgovce hmelja pri nas, je da skrbi za kakovost slovenskega hmelja. Stanje na hmeljnem tržišču za slovenskega hmeljarja ni rožnato – škarje med ceno in pridelovalnimi stroški se zadnja leta zapirajo. Slabša kvaliteta pa nas tudi izloča s tržišča. Znani so primeri, da so bile večje količine hmelja vrnjene prodajalcu zaradi slabe kvalitete, ki je bila ugotovljena naknadno. Predvsem gre pri kvaliteti za dve lastnosti – **delež plev** (posamezni lističi storžka) in **delež listov pecljev in trt**. Pomemben parameter kakovosti hmelja pa je tudi odstotek alfa grenkih kislin.

Perspektiva našega hmeljarstva je v pridelovanju kvalitetnega sortno čistega hmelja. Po kvaliteti poznamo dve grupi kultivarjev: grenični in aromatični hmelj. Mi se odločamo za pridelovanje aromatičnega hmelja. Pri greničnih hmeljih, po katerih je pri uvoznikih zahteva manjša, je pomembna le količina alfa kislin, kar določa pivovarniško vrednost takega hmelja. Odločitev o kvaliteti greničnih hmeljev ni enostavna: pomemben je sestav alfa kislin in prisotnost antioksidantov, ki varujejo alfa kisline v času skladišče-

nja. Zaželeni so kultivarji, ki imajo večjo skladiščno obstojnost.

Vzgoja aromatičnih hmeljnih kultivarjev je težja kot vzgoja greničnih. Definicije o tem, kaj je aromatičen hmelj, so še relativno primitivne. Na splošno se smatra, da je hmeljno olje nosilec hmeljne arome. Z metodiko plinske kromatografije določimo mnoge komponente arome in celo lahko determiniramo kultivar. Vendar pa je pojav aromatičnega kultivarja hmelja mnogo širši in presega samo aromo. Za določanje kvalitete aromatičnega hmelja so pomembne tudi druge sestavine npr. protoantocijanidini, ki vplivajo tudi na formiranje pene piva. Hmelj s protoantocijanidini je primeren za kombinacijo s kultivarji ječmena, ki imajo malo protoantocijanidov.

Žlahtniteljski program našega Inštituta zasleduje vzgojo kultivarjev, ki so aromatični, dobro ocenjeni s strani domačih in tujih pivovarn, a za hmeljarja zanimivi zaradi količine in stabilnosti pridelka, primernosti za strojno obiranje, ustreznega časa zrelosti, odpornosti za boleznimi itd. Nekatere teh novih obetavnih genotipov smo tudi razstavili na tej razstavi in jih prijavili za zvezno sortno preizkušanje.

Dosedanje določitve kakovosti hmelja in naše uzanje ne vsebujejo kriterijev, za primise in zdrobljenost, ker pri ročno obranem hmelju ni bilo plev in primise, vsaj ne v tolikšni meri. Problematične primere je urejal hmeljar sam – saj je slabo obran, že zelen hmelj romal na plahto.

Zdrobljenost je glavna karakteristika slabe kvalitete hmelja, saj je znano, da tak hmelj vsebuje manj lupulina, je slabega izgleda in je izpostavljen hitrejšemu staranju. Hmeljarski trgovci in pivovarnarji ga odklanjajo, v zadnjih letih vse bolj, ker se kriteriji kvalitete zaostrojujejo. Za zaščito kvalitete svojega hmelja evropske dežele pridelovalke postavljajo norme in zakone. Tako je predpis o trgovanju s hmeljem v EWG določal, da je v hmelju dovoljeno 15 % lističev storžka. V letu 1985 so povečali delež lističev storžkov na 25 % s toleranco 10 %. Torej če je delež lističev storžka 35 % v hmelju, velja ta še za trgovsko blago. Na splošno na zdrobljenost storžka ne gledajo tako kritično kot na primise listja in pecljev. Primise, ki ne izvirajo iz storžka, kvarijo kakovost vzorca. Izredno se je zaostрила zahteva po čistosti hmelja v zadnjem letu. Hmelj ne sme vsebovati skoraj nič primise (listov in trt). Letos je v prometu s hmeljem dovoljeno le 2 % primise s toleran-

Zbrani vzorci v vrečah čakajo na analizo

Določanje plev in primise tehtanja vzorca

Vzorec vsujemo v lesen okvir

co 1 %. Če pa ima hmelj več kot 3 % primesi, se prodajalec spušča v riziko, da ga kupec odkloni.

Spravilo pridelka nam kvari kvaliteto hmelja. Strojno obiranje lahko povzroči previsok delež primesi, ki kvarijo vrednost in izgled hmelja. Različni tipi obiranih strojev, različni kultivarji hmelja, čas obiranja, predvsem pa tehnične in kadrovske težave povzročajo, da hmelj vsebuje preveč primesi in ne odgovarja zahtevam kupca. Sušenje in skladiščenje hmelja v sodobni tehnologiji pa povzroči, da je hmelj krhek in ne daje tiste prožnosti storžka, ki je potrebna za vrečenje in basanje hmelja. Storžki so občutljivi na pretres in se hitro zdrobijo.

Tako primesi kot zdrobljenost pa zmanjšujeta kakovost hmelja, in odvrčata kupca, tako stalnega, še bolj pa novega od nakupa. Tuji pivovararji želijo naš hmelj, vendar postavljajo stroge zahteve glede kvalitete. Stalni kupci aromatičnega hmelja iz Amerike in Japonske so neizprosni in le s kvaliteto hmelja, ki jo zahtevajo, bomo obdržali ta trg in ga morda še razširili.

Hmelj kot trgovsko blago mora biti sortno čist. Predmet kupoprodajnega odnosa, je kultivar. Ta nam določa osnovne karakteristike blaga, po katerih ga vrednotimo. V njem so formirane genetske lastnosti, na njih izraženost pa seveda vplivajo ekološki pogoji, način pridelovanja, praksa in natančnost hmeljarja. Zato daje isti kultivar različne rezultate, kot rezultat okolja in hmeljarja. Isti kultivar da enemu odlične rezultate, če je sortno čist, nezdrobljen, a drugemu slabe, če ima veliko primesi in je mešan z drugimi sortami. Mešanica kultivarjev je perspektivno negativni znak naše tr-

govine. Vse države, ki trgujejo s hmeljem, trgujejo s kultivarji. Le tako ima hmelj konstantne lastnosti, ki so primerljive med seboj, medtem ko so sortne mešanice zelo različne. Že populacija kultivarjev se sestoji iz mešanice individuumov, ki se med seboj dopolnjujejo v ekološkem in adaptivnem prostoru. Imajo določene lastnosti, ki so zelo različne, uporabnega pomena in so vir odbire in kreiranja klonov. Pomembno je dobiti in gojiti genetsko svež in čist ter čimbolj adaptiran rastlinski material, katerega proizvod se tudi tako deklarira. Tam kjer je mešanica velika in kjer je kultivarjev malo, se prodaja mešan hmelj, ki je po sortni sestavi od kupca do kupca različna. Tak je tudi naš 'super' in mislim, da je že čas, da bi vsaj auroro izločili iz te mešanice in jo prodajali kot sortno čisto blago.

Danes imamo v Sloveniji dve vodilni sorti: klasični, dobri 'savinjski golding' in nova, prodorna 'aurora'. 'Savinjski golding' ima pogosto večje storžke, ki so redko v šopih. Storžek je rahel z redkimi vretenci in zato drobljiv. Savinjski golding ima večje zelene liste, ki se pogosto pojavljajo med hmeljem. Peclji storžkov so daljši pri drobnih storžkih in se pojavljajo pri drobnih aurori. Daljši peclji tudi ovirajo čiščenje strojno obranega hmelja. Pogosto se iz njih formirajo šopki po 2-3 ali več storžkov. Med njimi se zadržuje tudi drobnost liste, ki je pogosto zdrobljena.

Veliki listi imajo veliko površino in zelo kvarijo izgled vzorca. Sama listna ploskev ne daje velike teže, posebno če je brez pecljev ali deli panog oziroma trt, čeprav so vizuelno bolj izraziti. Poseben problem pa povzroča listna površina kot primes pri nadaljnji obdelavi suhega hmelja. Suh hmelj mešamo, pretresamo, stiskamo. Pri tem se listna ploskev zdrobi v manjše delce, ki so med strožki in plevami komaj vidni. Taki drobni delci lista so pomešani s plevami, drobnejši pa z lupulinom in ostalim prahom. Kakšen je hmelj, kaže tudi izgled prahu, ki ga dobimo, če hmelj presejemo skozi sito 2 mm. Le-ta naj bi vseboval le lupulinska zrnca. To pomeni, da je zlato rumene barve. Ostale primesi dajejo temu prahu svojstvene odtenke: primes listov dajo temno zeleno barvo, a primes mineralnega prahu oziroma zemlje rjavo ali sivo barvo.

Količino prahu smo določili pri nekaj vzorcih. Le-ta znaša tudi nad 3 %. Količino lupulinskega prahu smo določili po oceni, ki je zelo različna. Določili smo jo tudi po barvi. Več lupulinskega prahu imajo tisti vzorci, ki so bolj zdrobljeni, ali slabše zraščeni.

Savinjski golding, ki je zaradi naše površnosti pogosto preimenovan v golding, je naš klasični kultivar. Zaradi dobre aklimatiziranosti in odlične trgovske kvalitete, je ponesel sloves naše dežele – predvsem Savinjske doline, kjer ga gojimo že sto let – daleč po svetu. Izvira in Anglije, kjer sta dve klasični vodilni sorti: 'golding' in 'fuggle'. Sortna identifikacija angleških hmeljarskih strokovnjakov je dokazala, da savinjski golding izvira iz 'fuggla' in ne iz 'goldinga'. Tudi naše raziskave so to potrdile. Zato smatramo, da bi morali biti tudi v poimenovanju tega našega matičnega kultivarja doslednejši. To moramo storiti, preden nas bodo na to opozorili tuji strokovnjaki oziroma pridelovalci. Na to nas je leta 1960 opomnil prof. Sadar, ko se je vrnil iz Anglije. Predlagam, da je poudarek na prefiksu Savinjski. V kolikor nam je težko uporabljati dve besedi, uporabljamo le eno, ki naj bo 'SAVINJSKI'. Tudi razlika z novo vzgojenimi kultivarji je jasna. Le-ti imajo kratka in razumljiva imena, ki so se tudi med pridelovalci razširila in utrdila. Savinjski

golding pa je prvi naš ustaljeni kultivar, ki je bil tako kot vsi prejšnji uvožen od drugod, a se je uspešno aklimatiziral, medtem ko se prejšnji nemškega izvora, niso obdržali. Torej je postal naš. To je že preko 100 let in ga zato le imenujmo 'SAVINJSKI'. Tako kot se drugod aklimatizirane sorte imenujejo npr. 'bački', 'tetnanski', itd. Izvorno so to sorte iz klonske ali masovne selekcije, pogosto importirane iz drugih hmeljarskih rajonov in dobro aklimatizirane v novih rajonih, po katerih so dobile ime.

Razstava hmeljnih vzorcev letnika 1985 je zastavljena malo drugače kot vse dosedanje. Dosedanje razstave so imele namen prikazati najboljše hmeljne vzorce in jih tudi nagraditi. Za najlepši vzorec smo podeljevali nagrado zlati storžek. S tem smo pokazali najlepši hmelj, po katerem se naj zgledujejo vsi hmeljarji in ga skušajo doseči. Tekmovanje in revija najboljšega hmelja je imelo svoj namen: propaganda in izboljšanje kvalitete, ni pa moglo odgovoriti na vprašanje, koliko je takega hmelja in kakšna je kvaliteta vsega pridelka. Tudi ni mogla usmeriti ukrepov za izboljšanje kvalitete.

1985. smo se odločili za drugačen pristop, ko smo pripravljali razstavo. Želimo narediti obračun kvalitete vsega slovenskega hmelja letnika 1985. Videli bomo realno sliko, kakšna je kvaliteta našega hmelja, kje so napake in kakšni postopki in ukrepi nas obvezujejo, da bomo kvaliteto izboljšali. Istočasno pa tudi lahko izberemo najlepši hmelj letnika 1985. Danes imamo pred seboj vzorce, ki predstavljajo ves slovenski pridelek hmelja in so tudi bili osnova za določitev tipskih vzorcev hmelja: za I. II. III. in IV. vrsto, po katerih smo prevzemali hmelj.

Ob zbiranju vzorcev hmelja na terenu so zbiralci Hmezd eksporta zbirali posebej še vzorce približno 500 g v papirnate vrečke. Ti so bili osnova za razstavo. Tako smo dobili skupaj 256 vzorcev hmelja, ki smo jih uskladiščili do analize v skladišču IHP. Teoretično je vsak vzorec predstavljal pridelek enega hektarja. Seveda pa je bila razporeditev jemanja vzorcev taka, kot vsako leto, gostejša tam kjer je več hmeljarjev in redkejša tam, kjer je pridelovanje hmelja bolj izenačeno.

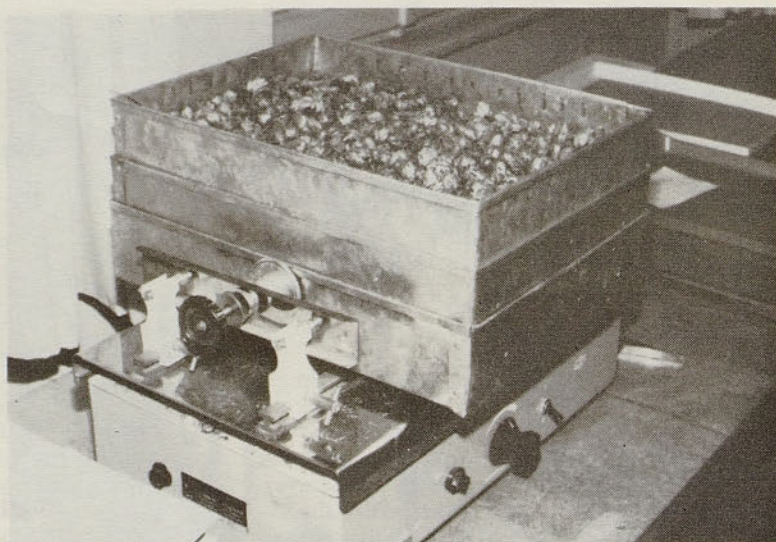
Vzorci smo analizirali na količino plev, ki predstavlja zdrobljenost. Tak zdrobljen oziroma razpleveljen hmelj ni trgovsko blago in čim več je poedinih plev, slabša je kakovost hmelja. Lupulin se izgublja, hmelj je revnejši. S presejavanjem zmanjšujemo delež zdrobljenosti storžkov, kar je pogosto želja trgovca.

Kako smo pa določili delež plev in delež listov in pecljev? Od vzorca, katerega en del smo uporabili za predstavitev na razstavi, smo odtehtali okoli 100 g in ga presejali skozi sito 1 cm. Tako smo ločili pleve od storžkov. Nadaljnje delo je bilo ročno. Od storžkov smo odbrali še eventualne samostojne lističe in tako dobili same lističe in same storžke. Iz obeh frakcij smo nato prebrali delež zelenih listov, pecljev in trt. To delo je najbolj zamudno in enolično, vendar le tako dobimo podatke o količini teh primesi. Vse te frakcije nato stehamo in izračunamo odstotek od teže vsega vzorca.

Nadaljevanje prihodnjšč

Del za določanje zdrobljenosti listja in pecljev

Sortiranje s siti